

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 1

31 Mart 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.49

BAŞKAN: Mahmut KAÇAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet ERDOĞAN (Adıyaman)

SÖZCÜ: Önder MATLI (Bursa)

KÂTİP: Mehmet S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarını araştırma ve çözüm önerileriyle ilgili kurulan Komisyon olarak bugüne kadar on üç toplantı gerçekleştirdik. Bu yapmış olduğumuz son toplantıda, özellikle, hazırlanan rapor taslağı üzerinde çok uzun süren müzakerelerde bulunduk ve nihai olarak bu haftaki yapacağımız çalışmalarla bugünkü toplantıyı da son bir karar toplantısı yapma noktasında bir karar almıştık geçen hafta itibarıyla.

Bu arada, bütün milletvekili arkadaşlarımıza rapor yazım aşamasından itibaren düzenli bir şekilde raporların ön taslakları mail olarak gönderildi. Milletvekili arkadaşlarımızın değerlendirmesini kolaylaştırma adına bir “genel rapor taslağı” bir de “yönetici özeti” şeklinde sonuç ve önerileri içeren yaklaşık 20 sayfadan oluşan rapor taslakları bütün milletvekili arkadaşlarımıza ulaştırıldı.

En son bir önceki toplantımızda da “sonuç ve öneriler” olarak ifade edilen rapor taslağımızı -konu başlıklarını, ardından da detaylı bir şekilde madde madde üzerinden- inceleme imkânımız oldu. Milletvekili arkadaşlarımızın önerileri doğrultusunda son şekli verilerek tekrardan bütün milletvekili arkadaşlarımıza elektronik ortamda ulaştırıldı. Bugün son kez bu konuyu değerlendireceğiz. Tabii ki milletvekili arkadaşlarımızın farklı değerlendirmesi olursa -bu bir önceki hafta aldığımız karar doğrultusunda son kez diyoruz ama- bugünkü toplantıda farklı bir değerlendirme olursa elbette ki o değerlendirmeyi de tekrardan gündemimize alacağız.

Özetle “Sonuç ve Öneriler” kısmını on dört temel başlık altında toplamıştık:

- 1) Yönetimsel ve mevzuat sorunları
- 2) Ulaşım sorunları
- 3) Barınma sorunları
- 4) Sağlık sorunları
- 5) İş sağlığı ve güvenliği sorunları
- 6) Eğitim sorunları
- 7) Sosyal güvenlik sorunları
- 8) Ücret ve çalışmaya ilişkin sorunlar
- 9) Aracı ilişkileri sorunları
- 10) Sosyal çevreyle ilişkilere yönelik sorunlar
- 11) Mevsimlik tarım işçisi kadınların sorunları. (Bu geçen haftaki toplantıda eklenen bir başlıktı.)
- 12) Çocuk işçiliği sorunları
- 13) Yabancı işçi sorunları. (Yine, daha önceki toplantılarda milletvekillerinin önerileriyle eklenen bir başlık.)
- 14) Örgütlenme ve siyasal katılım sorunları. (Yine, öneriler doğrultusunda eklenen son başlık.)

Bunlarla ilgili madde madde sorun tespiti ve çözüm önerilerini geçen hafta uzun uzun müzakere etme imkânımız oldu.

Ben, toplantının bu şekilde açılışını yaparken... Hafta sonu, malumu olduğu üzere Şanlıurfa’da bir trafik kazası meydana geldi, 29 Mart 2015 saat 13.45 sularında Suriyeli mevsimlik tarım işçilerini taşıyan minibüsün ters istikamette hareketi neticesinde oluşan trafik kazasında 13 Suriye vatandaşı, bildiğim kadarıyla da 1 şoför vatandaşımız vefat etti. Her ne kadar kazanın içeriğiyle ilgili tamamen şoför hatasından kaynaklanan bir durum gibi gözükse bile, mevsimlik tarım işçilerini taşıyor olması ve özellikle, taşıma yapılan aracın yeterlilik belgesi olmadan, kullanıcının da yine aynı şekilde şartları haiz olmadan trafiğe çıkışı neticesinde meydana gelen bir trafik kazası. Bu vesileyle de, tüm Komisyon üyesi arkadaşlarım adına ölenlere Allah’tan rahmet diliyorum, kalanlara da, yakınlarına da başsağlığı diliyorum. Bildiğim kadarıyla yaralılarımız da var; yaralılara da acil şifalar diliyorum. Bu ve benzeri konular, gerçekten, yaptığımız çalışmanın direkt insan hayatını etkileyen boyutu itibarıyla neticeleri açısından da birer örnek.

Yine, bu Komisyonun kurulması aşamasında, hepimizin hatırlayacağı üzere, Isparta’nın Yalvaç ilçesindeki trafik kazasında yine onlarca vatandaşımız vefat etmişti. Komisyon daha çalışmalarını sürdürürken iki, iki buçuk ay, üç ay gibi kısa bir kısa bir zaman zarfı içerisinde yine bu şekilde toplu ölümlerin meydana geldiği bir kazayla karşı karşıya kaldık. Umarım ki yapacağımız bu çalışmalar neticesinde oluşturulacak olan duyarlılıkla bu kazaların, bu olumsuzlukların minimize edilmesi noktasında Komisyonumuz önemli bir çalışmaya imza atmış olur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 2

Yine, geçen hafta yapmış olduğumuz son toplantıda Harran Üniversitesinin Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sağlığını Koruma Merkezi tarafından Şanlıurfa'da organize edilen, en fazla mevsimlik tarım işçisi göçü alan illerin vali yardımcılarını, izleme kurulu başkanları ve ilçelerin kaymakamlarının katıldığı Şanlıurfa'da iki günlük bir toplantı oldu. Ben, bu toplantıyı organize eden Harran Üniversitesine ve Merkez Müdürü, aynı zamanda da bizim Komisyon Uzmanlarımızdan Prof. Dr. Zeynep Şimşek Hocamıza çok teşekkür ediyorum. Özellikle, bu konuyla ilgili farkındalık oluşturma adına çok önemli bir toplantıydı. Biz de bu Komisyonu temsilen, Sayın İstanbul Milletvekilimiz Levent Tüzel Bey'le birlikte iştirak ettik. En azından, oraya gelen izleme kurulu başkanı olan vali yardımcılarının ve kaymakamların bu konuda duyarlılık oluşturmaları... Çünkü yapmış olduğumuz ziyaretlerde karşılaştığımız en önemli sorun yasal mevzuatın uygulanması noktasındaki mülki amirliklerin gereken hassasiyeti göstermemesi sorunuydu. Bu manada son derece önemli ve verimli bir toplantı oldu. Bu toplantının da ben sonuç bildiğesini özellikle istirham ettim, Zeynep Hocamız bize bunu mail aracılığıyla gönderdi. Milletvekili arkadaşlarıma ulaştı mı bilmiyorum. Eğer varsa onların hemen birer tane çıktısını milletvekili arkadaşlarımızla paylaşalım. Sahada direkt bu işi uygulayan vali yardımcılarını ve kaymakamların bu konulardaki görüş ve önerilerini içeren ki bunların çoğu zaten bizim rapor taslağımızda var ama yine de bugün ben o konuların madde madde müzakeresinin bu rapor yazımına ciddi anlamda katkı sunacağını düşünüyorum, çünkü ayrıntılı şekilde inceleme fırsatım oldu. İnşallah, bugün, yapacağımız toplantıyla birlikte, elbette ki yeni önerileri de dikkate alarak artık bu komisyon çalışmalarını nihayete erdirip - takdir edersiniz ki 2015 Haziran genel seçim süreci itibarıyla 7 Nisan tarihi önemli bir tarih- 7 Nisan tarihinden önce raporumuzu en azından Meclis Başkanlığıyla ve kamuoyuyla paylaşmayı arzu ediyoruz.

Karayolları Genel Müdür Yardımcımız burada zannediyorum, daire başkanımız burada. Herhâlde, zannediyorum...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü efendim.

BAŞKAN – Düzenleme evet, doğrudur.

Herhâlde, bu son kazayla ilgili söyleyeceğiniz değerlendirme olur.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Efendim, kazayla ilgili yapılan incelemede, aracın yetki belgesinin olmadığı, yani yetki belgesine kayıtlı bir araç olmadığı ve araç muayenesinin olmadığı tespit edilmiştir. Tabii yetki belgesinin olması demek araç muayenesinin ve zorunlu sigortalarının aynı anda bulunması demektir. Dolayısıyla, bu, kontrol dışında bir araç bizim için, bizim açımızdan. Bu kadarına erişebildik. Ben de ölenlerin ailelerine başsağlığı diliyorum huzurlarınızda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili, arkadaşlarımıza sorusu olan milletvekillerimiz varsa sorularını alalım, yoksa arkadaşlarımıza müsaade verebiliriz. Onların ikisinin paylaşacağı bir şey var mı? Sorusu olan arkadaşlarımız... Yok herhâlde.

Teşekkür ediyorum.

RAMAZAN KERİM ÖZKAN (Burdur) – Bu işaretlemler konusunda daha titiz davranılması, tabelaların daha güncelleştirilmesi... O yönde çalışmalar vardır ama çok büyük kazalar, genellikle bu tabelalar yatıyor, yarışlardan devriliyor, silah sıkılmasından... Bu konuda hatalarımız var. Bu konularda daha duyarlı olunması, mühendislerin bu konuda daha duyarlı çalışması önemli diyorum.

BAŞKAN – Evet, doğru.

Arkadaşlarıma ben şunu sormak istiyorum: Şu anda bu tür durumda toplu taşıma yapan minibüs şirketleri ve sahipleri D3 ve D4 belgesi mi alıyor? Nasıl işliyor prosedür şu anda? Bununla ilgili en azından kısa bir şey...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Normalde D2 belgesi alıyor. D2 belgesi tarifersiz taşıma yetki belgesi. Eğer il içi ve daha kısa mesafelerde taşıma yapıyorlarsa D4 belgelerini almaları gerekiyor.

BAŞKAN – Kısa mesafe dediğiniz kaç kilometre?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Kısa mesafe 100 kilometre altı şehirler arası ve gün içi.

BAŞKAN – Anladım, şehirler arası D3 belgesi oluyor.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Tabii 100 kilometre üzeri şehirler arası mesafelere gittiği zaman da D2 olması gerekiyor ama D2 yetki belgesi yurt içi belge olduğu için kısa mesafede de geçerli, uzak mesafelerde de geçerli. Dolayısıyla, bu araçlar genelde D2 yetki belgesi alır. D4 yetki belgeleri daha çok tarifeli taşıma yaptığı için işçilerin kullandığı araçlar genellikle bunlar değil. D2 yetki belgeleri daha çok kullanılıyor, B2 veya D2 yetki belgeleri. Görüldüğü gibi işte bunlar da...

BAŞKAN – D2 şehirler arası, yani uzak mesafe.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Yurt içi demek efendim D2.

BAŞKAN – D4...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 3

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Yurt içi, şehirler arası da olur...

BAŞKAN – D3 ne oluyor burada?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şehirler arası da olur, il içi de olur.

BAŞKAN – D3 dediğimiz...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – D4 var ayrıca, D3 değil de.

BAŞKAN – O zaman bu bilgi notu yanlış herhâlde, öyle mi?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şöyle: D3 belgesi var, D3 belgesi kendi işgaliyle ilgili bir fabrikanın, bir iş yerinin kendi işçisini, personelini taşımaya sırasında kullanması gereken bir belge.

BAŞKAN – O zaman bizim bu raporlarımızı komple değiştirecek bakın arkadaşlar.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – D3'ü biz değiştirdik efendim, bize gönderildi zaten, biz onu düzelttik efendim D2 ve B2 olarak düzelttik.

BAŞKAN – D2 olarak düzelttiniz.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – D2, B2 veya D4.

BAŞKAN – Tamam, D2 veya D4. O zaman, raporlarımıza da bu şekilde...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – D3'ü oradan çıkarttık efendim.

BAŞKAN – D2'nin şu an yıllık ücreti ne?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Efendim, D2'nin ilk almışta, ilk başlangıçta bir belge ücreti var, 16 bin lira hatırladığım kadarıyla, aklımda kaldığı kadarıyla. Bu belgeyi aldıktan sonra zaten beş yılda bir yüzde 5'ini ödemek suretiyle belgesini yeniliyor yani ondan sonra ona bir külfet getirmiyor. Ama, tabii, bunu alabilmesi için de asgari 75 koltuğu tamamlaması lazım. Yani, bunu da en az -büyük otobüs düşünürsek- 2 tane, 3 tane büyük arabasının olması gerekiyor. O nedenle, genelde bu belgeyi tabii almaktan kaçınıyorlar.

BAŞKAN – Hayır, mesela, genelde bu tür taşımacılar minibüsle yapıyor bizim bildiğimiz, 16-17 kişilik. Ben bir minibüs sahibi olarak bu belgelerden hangisini almam lazım ve ne kadar ödemem gerekiyor?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şimdi, minibüs sahipleri olarak eğer il içinde geziyorsak, kısa mesafede taşıma yapıyorsa...

BAŞKAN – Yok, iller arası.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – O zaman D4 belgesi dediğimiz bir tek taşıyla da alınabilen bir belge var, onu kullanabilirler.

BAŞKAN – Onun maliyeti ne?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Onun da maliyeti aşağı yukarı 6 bin lira civarında şu anda.

BAŞKAN – Ama, aynı minibüs şehirler arası yolcu taşımak istediği zaman tek bir minibüse alamıyor mu?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Bir minibüs onu şehirler arası taşıyamıyor yani 100 kilometre üzerinde taşıyamaz.

BAŞKAN – Mutlaka bir şirkete o zaman onun tabii olması gerekir.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – O zaman daha büyük kapasiteli bir şirketin olması lazım yani en az 75 koltuğa sahip bir şirketin olması gerekiyor. Ama, Sayın Vekilim, burada önemli olan... Belgenin alınmasında fazla bir sorun yok. Zaten bunlar genelde kısa mesafelerde taşıma yapıyor, il içinde yapıyor, uzak mesafelerde, şehirler arası... Örneğin, bir Adana'ya gideceği zaman ya da Rize'ye çay toplamaya geleceği zaman Hatay'dan veya başka bir yerden, o zaman zaten şehirler arası otobüslere biniyor, burada servis kullanılıyor.

BAŞKAN – Yok, yok, servis kullanılıyor.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Kendi arabalarıyla gidiyorlar.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Kendi arabalarını kullandıkları ayrı ama ticari olarak kullandıkları araçlar... Genelde şehirler arası taşıma yapan otobüslere binebilirler, başka türlü gidemezler zaten. Ama, kendi buldukları il içerisindeki ilçeler arasında dolaşacakları zaman ya da yakın illere...

BAŞKAN – Şu anda taşımacılığın yüzde 80-90'ı 16-17 kişilik minibüslerle ve şehirler arası yapıyor, otobüsü kimse kullanmıyor. Şimdi, onun şeyi ne? Mesela, şu anda mevsimlik tarım işçisinin kendisi veya iş aracı -genelde araçların oluyor bu tür araçları- kendi aracıyla yolcu taşıyabiliyor mu?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Bunlar taşıyamazlar efendim, bu işin illegaliği orada. Yani, bu işi yanlış yaptıkları için işte birçok sorunlara sebep oluyor. Normalde şehirler arası

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 4

otobüslerle gitmesi lazım ya da bu işte yetkin olan yani şehirler arası taşıma yetkisi olan araçları kullanmaları lazım ama kendi minibüsü vardır, her gün güncel işlerinde kullandığı minibüse -atıyorum- 15 kişiyi dolduruyor, icabında 20 kişiyi...

BAŞKAN – Hayır, ben başka bir şey söylüyorum: Benim bir minibüsüm var, minibüsüm yeni, sıfır bir minibüsüm var, iş aracıyım, muayenesini, şunu bunu her şeyini yapmışım, iş aracı olarak götürdüğüm mevsimlik tarım işçileri de akrabalarım, yeğenim, çocuklarım falan, genelde zaten öyle oluyor bu işler, ben bunları, 15 kişiyi alarak, bindirerek götürebiliyor muyum?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Götüremezsiniz efendim, eğer yetki belgesi almazsanız götüremezsiniz. Olay şu...

BAŞKAN – O zaman bunu raporun en önemli kısmına ekleyeceksiniz arkadaşlar.

Bakın, D3 diye bir şey yokmuş.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – D3 diye bir belge var efendim.

BAŞKAN – Ama, bizi ilgilendiren bir şey değil arkadaşlar, raporun öyle çıktığını düşünün yani. Şimdi, böyle olunca ben...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şimdi, Sayın Vekilim, olay hakikaten biraz ilk başka belki karmaşık gelir ama bununla ilgili bir sunum yapabileseydik size keşke daha netleşirdi olayın ne olduğu. Şu anda 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'na göre ticari tescilli bir araç ne olursa olsun, kimin adına kayıtlı olursa olsun taşımaya uygun yetki belgesi almadığı sürece hiçbir taşımada kullanılamaz. Yani, ticari aracınız, hatta dediğiniz gibi, kendi minibüsünüz dahi olmuş olsa ticari kayıtlı ise trafiğe bununla siz ancak yetki belgesi alarak taşıma yapabilirsiniz. Bunun haricinde, kendi ailenizi, çocuklarınızı taşımak gibi bir şansınız da yok. Dolayısıyla, burada bu olayın kavranmasında sorun yaşıyor. Biz bunu vatandaşa anlatmak için 2004 yılından bu yana ülkenin değişik yerlerinde toplantılar yaptık, değişik illerde, Güneydoğu da bunun içerisinde, Doğu Anadolu da bunun içerisinde, gezdik ve bunu anlatmaya çalıştık. O günlerde yetki belgesi sayısı, işte, 4 binken bugün 1 milyon 500 bin yetki belgesine ulaşmamızın da altında bu yatıyor ama hâlen birçok yerde vatandaşımız buna kulağını kapatıyor ama ne zaman ceza yemeye başlıyor, ondan sonra anlıyor ki bu işin yanlış olduğunu ya da ne olması gerektiğini. Dolayısıyla, burada D3 belgesi alarak bir iş yeri bunu yapabilir. Mesela, kendim Karadenizli olduğum için Rize'den, çaydan bahsediyorum...

BAŞKAN – O kısa vadeli şeyler için.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şimdi, Rize'ye çay toplamaya giden bir işçi minibüsü ancak o fabrikanın kendi aracını kullanarak işçilerini götürebilir.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, bizim burada gündemimizin neredeyse tamamı ulaşım ile ilgili olan kısımda gezici mevsimlik tarım işçilerinin bir ilden bir ile göçüyle ilgili yaşadığımız problemler olduğu için bizi ilgilendiren D2 belgesi oluyor o zaman bu anlattıklarınızdan. D2 de bu şahıslara verilmiyor, mutlaka bir şirket üzerinden...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Mutlaka bir şirket olması lazım.

BAŞKAN – O zaman biz bu şahıslardan şartları taşıyanlara ücretlerini düşürerek kolaylaştırıcı bir ön açmamız lazım veyahut sizin öneriniz ne bu konuda?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Sayın Vekilim, o zaman da şöyle bir şey oluyor piyasada: Çok sayıda, düşünün, D2 yetki belgeli araç sayısı oluşuyor, atıl kapasite oluşuyor. Şimdi, bu durumda da mevsimlik işçilerin çalışma dönemi dışında o araçlar yatacak, yatmaması için illegal taşıma yapacak yani gidecek şehirler arası taşıma yapacak. Sadece mevsimlik işçilere yönelik, diyelim ki ucuz bir belge icat etmiş olsak ya da bir araçlık, tek araçlık, işte, atıyorum, 6 bin lira değil de bin liralık olmuş olsa, böyle bir şey olmuş olsa ...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – O işe has yani...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – ...o işe has olmuş olsa o zaman da bu sefer mevsimlik işçilerin dışındaki diğer mevsimlilerde o araçlar yatacağı için atıl kapasite oluşacak. Yatmayacaklar, başka işleri yapacaklar, terminaldeki diğer araçların yolcularını almaya çalışacaklar, yollardan yolcu almaya çalışacaklar.

BAŞKAN – Onun için de D3 alması lazım o zaman?

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Bunun için D2 belgesi alması gerekiyor. D3 belgesi çok fazla etkin değil burada çünkü tarım işçilerinde kendisinin iş yeri olan iş yeri sahibi çok azdır. Yani, hep örnek veriyorum, fabrikada fabrika kendi çalıştırdığı işçiyi D3'le taşır. Bir iş yeri, ne bileyim, tarımla ilgili bir sanayi, üretim çiftliği de olabilir, bu da kendisiyle ilgili işçiyi taşıyabilir ama gelişigüzel, sağdan soldan, bir yöreden toplanan işçileri bir arada götürebilecek olan araç ancak D2 belgeli olması lazım eğer uzun mesafelere gidecekse. Kısa mesafeye gidecekse D4 belgesi dediğimiz belge de bu işi görür. Bunlar zaten kendi tarifeli taşımalarının dışında bu işi yapıyor, ekstra bir iştir. Onlar için de zor olmaz, gelir getirici bir şeydir, yeter ki düzenli yapılınsın, düzgün yapılınsın.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 5

BAŞKAN – Bu konuda öneriniz ne olur? Şimdi, bir realiteyle karşı karşıyayız.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şimdi, efendim, biz önerilerimizi zaten raporda da sunmuştuk, arz etmiştik. Önerilerimiz: Bunlara ucuz belge vermek ya da bunlara mahsus bir belge vermek soruna çözüm getirmez, getirmeyeceği gibi piyasada bir karmaşaya yol açacak, herkes bu belgeyi almaya kalkacak. Dolayısıyla, bizim önerilerimizi, uygun görürseniz, ben şey yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Çözüm önerilerimiz şunlardı bizim: Özellikle yerel idarelerin desteğiyle taşımacı, dernek, kooperatif ve birliklerin dönemsel taşıma planlaması ve hazırlıkların yapılması. Yani, bir yörede eğer bir tarımsal ya da mevsimlik işçinin hareketi söz konusuysa bu olaydan önce oradaki araç sahipleri, kooperatifler, kimler varsa, bunlar bir araya gelip ne kadar araca ihtiyaç varsa o anda bunun planlamasını yapmak zorunda. Eğer planlama yapmazsa mevcut araçla çok fazla sayıda işçi taşıyacakları için tabii ki kazalara sebebiyet verecekler.

Taşımada kullanılacak ulaşım araçlarının önceden belirlenmesi yine bu planlama kapsamında.

Kişisel eşyaların, otobüse refakat eden ayrı taşıtlarla taşınması. Burada önemli sorun da: İşçiler yanlarında, bildiğiniz gibi, yatağını, yorganını, tüpünü, her şeyini götürüyor, süpürgesine varıncaya kadar. Dolayısıyla, bunlarla insanların aynı araçta yolculuk etmesi hâlinde ufak bir sarsıntıda, çarpmada kazalar olabileceği gibi daha büyük kazalara da yol açabilir. O nedenle bunların mutlaka başka bir araç, 2 araba eğer yolcuyla götürüyorsa 1 tane de kamyonet, arkasında, bu eşyaların taşınması için kullanılabilir.

Uygun taşıma güzergâhlarının seçilmesi... Bu da bizim için çok önemli. Bu araçların özellikle çevre yollarında ve şehirler arası trafiğe açık olan, kullanımını çok yoğun olan yollardan ziyade bunlara her yöre için, geçtikleri bölgeler için uygun güzergâhlar seçilebilir. Bunlar hem kendileri için rahat olur hem de başkalarına zarar vermemesi açısından da çok kolaylık sağlar.

Kalkış-varış yerlerinin önceden tespit edilmesi ve bu yerler dışında indirme-bindirme yapılmaması... Evet, bu da çok önemli. Örneğin, Hatay'dan kalkan bir araç eğer Ege'ye gidecekse hangi ilde, hangi ilçede ve o ilçenin hangi noktasında yolcu alacaksa onu önceden bilecek, orada birisinin el kaldırmasıyla durmayacak ya da "Seni de falan yerden alalım." deyip de vatandaşı bu şekilde yönlendirip olur olmaz yerlerde durmayacak. Biliyorsunuz, uygun olmayan duruşlarda kalkış ve varış yerleri seçilmesi de kazalara sebep olabiliyor.

Burada, tabii, vatandaşın bilinçlendirilmesi de çok önemli bir husus. Özellikle, bu şekilde seyahat eden vatandaşların kendilerini götürecek olan, bu işi organize eden kişilere öncelikle sorması gereken şey şu: "Biz neyle ve nasıl gideceğiz?" "İşte, size, hepinize şu arabayı gösterdik, 25 kişilik bir minibüs ama siz 50 kişisiniz, 45 kişisiniz, idare edin." mi diyecekler, yoksa gerçekten o ihtiyaca yönelik taşıma kapasitesi hazırlanmış olacak mı?

Bir de en önemlisi de bize göre, tabii raylı sistemler de çok önemli, özellikle günümüzde sayıları daha da artıyor. Raylı sistemlerin uygun olduğu yerlerde, mevcut olduğu yerlerde raylı sistemlerin tercih edilmesi, trenlerin, banliyölerin tercih edilmesi en doğru yöntem.

Yine, giriş ve çıkışlar dâhil, ilçe denetimlerinin ve denetim personelinin artırılması... Burada, işte, bu en son olan Şanlıurfa'daki kazada da gördüğümüz gibi, eğer denetim olmuş olsaydı, daha iyi bir denetim yapılabilseydi, denetimden kaçmasaydı bunun muayenesinin olmadığı ve yetki belgesinin olmadığı görüldüğünde zaten seferden men edilecekti dolayısıyla belki o kaza yerinde olmayacaktı o araç. Dolayısıyla, denetim son derece önemli.

Denetimi yapacak etkenler sadece Ulaştırma Bakanlığı değil. Ulaştırma Bakanlığı çok sınırlı sayıdaki bir personeliyle, kapasitesiyle hem mevcut işlerini yürütüyor, rutin işlerini hem de denetim yapmaya çalışıyor. Denetimde görevli aynı zamanda trafik polisleri, jandarma, terminaldeki zabıta, gümrük sınır kapılarında ki gümrük memurları, bunlar da mutlaka ve mutlaka üzerine düşen görevi tam olarak yapmak durumundaki hep birlikte bu işin üstesinden gelelim. Aksi hâlde, tek başına Ulaştırma bu işi çözecek durumda değil gerçekten. Birçok nedenleri de ayrıca var. Dolayısıyla, öncelikle valiliklerde, yerel yönetimlerde bu işe ağırlık verilmesi lazım. Şehir içlerinde, terminalerde özellikle belediyelerin bu işe ağırlık vermesi lazım, diğer yerlerde ise jandarma ve polisin yoğun denetimi olması gerekiyor.

İlgili meslek odalarımızda taşımada görev alan, alacak sürücülere yönelik her yıl düzenli eğitim verilmesi... Samiyorum sizin önerilerinizin içerisinde de eğitim konusu var, biz de bunu yazdık. Özellikle meslek odalarına bu konuda iş düşüğünü düşünüyoruz. Çünkü, meslek odaları bunların temsilcileri ve aynı zamanda bunları yakından takip eden insanlar. Bunlara yönelik düzenli eğitim vermeleri hâlinde çok önemli kazaların, büyük kazaların önüne geçilebileceğini de düşünüyoruz.

Bizim önerilerimiz kısaca bunlar, Bakanlık olarak yani yapılabilecek bizim açımızdan bunlar efendim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 6

Şimdi, Bakanlığın önerileri bizim buraya yansımamış. Bakanlık başka bir şey söylüyor, biz başka şey söylemişiz burada.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Efendim, rapor olarak ben takdim ettim, sizlere sundum, gönderdim, o rapordan okudum zaten bunları. Oraya şey yapıp yapmadıklarını bilmiyorum.

ÇALIŞMA UZMANI ALPER AVŞAR – Efendim, büyük ölçüde var denetim hususu, koordinasyon hususu. İşte, Sayın Genel Müdürümle yeni bir belge düzenlenmesi konusunda görüşmüştük, İçişleri teftişin önerisiydi bu, sadece mevsimlik tarım işçilerinin taşınması için bir yetki belgesi düzenlenmesi hususu. Sayın Genel Müdürümün biraz evvel de arz ettiği üzere o soru işaretini bana da söyledi. Yani “Sadece bunlar için bir belge tahsis edilirse eğer, başka işlerde de kullanılmayacağı için bu tercih edilmez, atıl kalır.” demişti.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Atıl kalır ya da illegal iş yapar, ikisinden biri.

ÇALIŞMA UZMANI AVŞAR - Yalnız, şöyle bir husus var ki: Zaten bunları, çıktığı takdirde tarım araçları alacaktır çünkü taşımayı onlar yapıyorlar ve senenin altı ayından fazla bir süreyle bu işle iştigal eden insanlar olduğu için atıl kalma gibi bir durumun söz konusu olacağını düşünmüyorum.

BAŞKAN – O zaman bu ulaşım ile ilgili D3, D4 meselesini netleştiriyorsunuz, bir de az önce ifade edilen bir iki öneri eksik gibi gözüküyor, onu da ekliyorsunuz ulaşım ile ilgili olarak.

Teşekkür ediyorum.

Şu mahallî mülki amirler toplantısının sonuç bildiğini yansıtabilecek miyiz?

KOMİSYON UZMANI – Zaten vardı.

BAŞKAN – Hayır, hayır, arkadaşlarımızla paylaşalım çünkü önemli bir toplantıydı. 32 ilin il izleme kurulu başkanının...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Başkanım, özellikle orada ilk sunumu yapan hocamız tarım ve gıda güvenliğinden, tarım, toprak üzerine kurdu. Yani o açıdan doğrudan tarımın yaşatılması için uyarılar, bunların bir ölçüde rapora girmesinde fayda var.

BAŞKAN – Sonuç bildiğini olarak bize gönderdiler.

KOMİSYON UZMANI – Sonuç bildiğini geldi, sonuç bildiğini bir tartıştık kendi aramızda, bizimkiyle çelişenler var.

BAŞKAN – Öyle mi?

KOMİSYON UZMANI – Kurduğumuz sistemle çelişenler var.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Evet yani toprak, sulama, bunlarla ilgili şeyler var. Çünkü sürdürülebilir bir toprak olmadıktan sonra tarım işçileri de konuşulmayacak. Biraz öyle bir bağlantı kurduk.

KOMİSYON UZMANI – O kısım olmadığı için şey yapamadık ama diğer kısmını arkadaşlarla gözden geçirdik, işlenebilir olanları işledik. Çok fazla bir öneri yok. Bizimkilerle zaten çok örtüşen şeyler var. Yani zaten var olmuşlar var, bizim bahsettiklerimiz var. Onun dışında, diğer işlenebilir olanları işledik.

BAŞKAN – Zeynep Hocam, siz söz mü istediniz?

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, ben, benzerlikler ve farklılıklar noktasında... Çünkü, büyük bir kısmı raporla örtüşüyor. Kaymakamlarımız özellikle bazı şeyleri daha somuta indirgenmesini istiyorlar. O noktada onların çok temel önerileri aslında bir kere ÇKS’de (Çiftçi Kayıt Sistemi) çiftçinin aldığı destek, ürün, her şey belli, oraya bir değişken eklenmesi ve çalıştırılan işçi sayısının da girilmesini önerdiler ve bu şekilde...

BAŞKAN – Bu bizim önerimizde var.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Var evet ama biz üçlü sistem önerdik, onlar ilçe bazında düşününce buna daha kolay... Biz de var zaten ama bunu bu şekilde de ekledik, ÇKS’yi açtık öneri doğrultusunda.

Önemli olan bir diğeri, sağlık araçları modelini onlar da çok benimsediler, deneyimleri olmuş fakat sağlık aracısı istihdamında güçlükleri kaymakamlar da önerince, biz, bugün sabah grupla birlikte bunu paylaştık. Aktif İşgücü Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesinde tarımın yer almaması, “sağlık aracısı” diye bir kavramın yer almaması ve TYÇP kapsamında çalıştırılanların o ilde sürekli çalışmaları gerektiğinden, bunlar da diğer illere göç ettikleri için oradaki insanlara hizmet etmesini öngörmüştük. Bunun mümkün olamayacağını, bu nedenle bu öneri raporunda önce bu yönetmelikte değişiklik yapılması gerektiği ortaya çıktı. Bunu da ekledik efendim, 7’inci sayfaya. Aktif İşgücü Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesine “tarımda sağlık araçları” tanımının eklenmesi ve 65’inci maddede de görev tanımının yapılması, aksi türlü, bir teftiş gittiğinde ile, ciddi sorumluluk alınır yani bu bir soruşturma nedeni olurmuş. Bu çok tartışıldı,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 7

kaymakamlar... Yani, tarlada oldukları için, uzakta, en güzeli, yanlarında kendilerinden bilen bir insan olup o insanın bağlantı kurması yönündeydi.

Bir diğeri, sosyal destek programları tartışıldı ödenek anlamında, “Her şey mobil olmalı.” denildi. Bu çok önemli. Biz raporda da bugün o değişiklikleri yaptık. Kalıcı değil, mobil zemin, mobil sahra tipi bölünmüş çadır gibi somut önerileri de işlemeye çalıştık.

Sosyal destek programına tarımın açılmasını önerdiler. Yoğun mevsimlik işçi göçü olan ilçelerde sosyal destek programına eğer Kalkınma Bakanlığı bir alt başlık açarsa “mevsimlik tarım işçisi” diye, bunun da proje niteliğinde olmaması gerektiği, o ilçenin ürün desenine göre çalışacak işçi sayısı esas alınarak rutin bir program olması gerektiği üzerinde duruldu.

Diğerlerini geçiyorum, ŞNT, mahalli mülki amirin yetkisi... O zaten raporun tümünde var, büyük bir kısmı, onlar da bunu öneriyorlar. Ve en çok istedikleri şey -yine rapora koyduk- örneğin diyorlar ki -yeni kaymakam da çoktu- “Ben burada duydum böyle bir sorunu. İçişleri Bakanlığının kaymakam eğitim programına bir modül olarak eklenmesi...”

BAŞKAN – Bizde var değil mi, sonuç önerimizde var?

KOMİSYON UZMANI – Ekleddik.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Biz de var bu. En çok bu tartışıldı ve güzel bir öneri, Aslında şunu... Hani benim üniversite hocası olarak söylediğimi lütfen düşünmeyin, onların söyledikleri. Vali yardımcılarımızdan, İçişleri Bakanlığının, Çalışma Bakanlığının eğitimlerine katılanlar olmuş, diyorlar ki: “Bu eğitimler lütfen kamu-üniversite iş birliğiyle olsun. Biz burada keyif aldık. Bize nedeni, niçini çok güzel öğretildi. Onun için de acaba bu tarımda iş sağlığı ve güvenliği alanında daha çok akademisyen olsa, üniversitelerde bu birimler olsa.” Mesela, vali yardımcımız dedi ki: “Bursa’da olsaydı, ben direkt o hocayı alırdım ve doğru işler yapardık.” Onun için biz bir öneri ekledik 9’uncu sayfa, 11’inci maddeye: “YÖK ve TÜBİTAK iş birliğiyle tarımda iş sağlığı ve güvenliği alanında akademik insan gücünün yetiştirilerek tarımsal üretimin yoğun olduğu illerdeki üniversitelerde bu merkezlerin açılmasının sağlanması.” Bunu çok samimi söylediklerine inandığım için koyduk. Bu önemli bir madde, daha önce hiç yoktu raporda. Bugün hepsini -siz uygun görürseniz- içine yedirmeyi hedefledik.

Bir de dediğim gibi, sağlık aracıları onlar için çok bel kemiği idi. Bütün olay, bilen, onların içinden bir insan ama bu kişi istihdam edilsin, kaymakamlıkta dursun, gelsin o sezon, eğitimle bilgilensin, sağlıkla da, gezici ekipler de gezsin ki biz sorunu doğru tespit edelim ve çözümünü de doğru yapalım şeklinde. Onun dışındaki öneriler zaten raporun bütününde vardı ama bu üç öneri yeniydi, ben de onu buraya getirdim ve hepsinin ortak vurgusu, yerel yönetimler, belediyeler onları seçenlere hizmet ediyor yani ikamet eden nüfusa. Kesinlikle tüm yetkilerin doğrudan mahallî mülki amirde toplanması, bunun için de acilen bir yasal düzenleme. Bütün istedikleri bu. Ben çok teşekkür ediyorum, bu rapor mutlaka bitecektir ama bunun devamı... Şu anda işçiler gitmeye başladı. Nisan ayının sonuna kadar çok kaza duyacağız, biliyoruz ama duyacağız. Bu, gerçek, çok ölüm duyacağız. Bence, Komisyon olarak bu yasal düzenlemenin bir an önce ilgili kurum tarafından yapılması yönünde de somut bir önerinin yer alması, “Şu kurum tarafından bu düzenlemenin yapılması.” diye... Bu, en çok ifade edildi.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Levent Bey’le birlikte katıldığımız toplantıda gönderilen sonuçları şu şekilde önemsiyorum: Direkt sonuca matuf, nokta atışı yapan öneriler var ve bunların gerçi çok önemli bir kısmı bizim raporumuzda vardı ama sizin o bahsettiğiniz...

Arkadaşlar, bunu sunuya verebilirsek, ben Komisyon üyesi arkadaşlarımla tek tek müzakere etmek istiyorum.

KOMİSYON UZMANI – Komisyon önerileri şeyimizde var efendim.

BAŞKAN – Hayır, mahallî mülki amirler toplantısının...

KOMİSYON UZMANI – Şunu mu yoksa işlenmiş hâlini mi?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Mesela, çok önemli bir şey var Sayın Başkan. İŞKUR’un Aracı Yönetmeliği’ni takip etmek, kayıt tutmak açısından taşra teşkilatının azlığı nedeniyle tarım...

BAŞKAN – Tarım... Onun için diyorum ki o maddeleri tek tek müzakere edelim.

Bu sonuç ve öneriler bu rapordaki şu maddelere girdi mi?

KOMİSYON UZMANI – Hangisi?

BAŞKAN - Gökhan Bey, bu yeni, 26-27’inde yapılan Şanlıurfa’daki toplantı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Ben, burada, küçük bir fikrimi belirtmek için söz aldım, o da şudur: Burada Hocamızın söylediğinden eğer yanlış anlamadıysam, yerel yönetimlere ilişkin kimi yetkilerin mahallî mülki idare amirinde toplanması öneriliyor ve burada da gerekçe, yerel yönetim kendini seçene hizmet ediyor, işçiyeye hizmet etmiyor. Yani ben saygı duyarım tabii bu düşüncüyü dile getirenlere ama Türkiye’de acaba bu meselenin çözülememesinin sebebi daha fazla merkezî yönetime yetki göçertme mi, tam tersine bürokratik kademeleri azaltma mı? Yani ben şunu çok etkin gördüm: Eğer bir yerde belediye işin için girmişse çöp toplanabilmiş ama belediye işin içine girmeyse toplanamamış. Kaldı ki bu belediyeler bir yerde iktidar partisi belediyesi oluyor, öbür tarafta muhalefet partisi belediyesi oluyor. Yani ben, yerel

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 8

yönetimlerin yetkisinin tümüyle mülki idareye aktarılmasının burada bir olumlu çözüm yaratacağını düşünmem. Tam tersine, işte, gördüğümüz bürokratik manzaraları ağırlaştırır diye düşünüyorum açıkçası. Bilmiyorum diğer arkadaşlar ne derler.

BAŞKAN – Şimdi şunu ifade edeyim: Şu andaki mevcut düzenlemede yerel yönetimlerin hiçbir görev ve yetkisi yok. Yani belki ifade biraz farklı oldu, “yetkilerin mülki amirliklere devredilmesi” cümlesi biraz belki yanlış bir ifade oldu. Şu anda, mevcut olan düzenlemelerde yerel yönetimler olayın hiçbir tarafında değil. Mevcut olan düzenlemelerde yetki il özel idarelerinde. Bu Büyükşehir Yasası’yla birlikte...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – 30 ilde zaten var.

BAŞKAN – 30 ilde özel idareler olmadığından dolayı bir buçuk yıldır iş ortada. Mesela, ben, son bir hafta içerisinde iki üç ilçeyi aradım, kaymakamı, mesaj atıyor insanlar konuyla ilgili. Belediye başkanını arıyorum, “Vallahi, elimiz kolumuz bağlı Başkanım ama aradınız, ben ilgileneyim bu işle.” diyor. Arıyorsun kaymakamı, “Vallahi, Sayın Başkanım, 2014’te hiç ödenek olmadı. Bu Büyükşehir Yasası’ndan dolayı bize şu an ödenek gelmiyor, inanın hiçbir şey yapamıyorum.” Yani, şimdi belediyeler de zor durumda bu manada, görevleri olmayan bir iş için yükleniyoruz biz onlara. Valilikleri arıyoruz, kaymakamlıkları arıyoruz, bununla ilgili ödenek yok. Yani, bizim aslında bu yasal düzenlemeler falan, bu bahsettiğimiz konularda, bizim “mevzuatla ilgili problem” dediğimiz konuda bu Başbakanlık genelgesinin bir an önce... Yani bunun için hiç falan gerek yok, belki bir hafta, on gün içinde çıkacak bir şey. Hemen, hızlı bir şekilde yeni yasal düzenlemelere göre yeniden tanımlanması... Birkaç ekleme yapılması, bahsettiğiniz ÇKS’lerle ilgili konular eklenmesi, işte, Çiftçi Kayıt Sistemi, Millî Eğitimde bir modül açılması, Halk Sağlığında bir modül açılması ve bunun üzerine de Kalkınma Bakanlığında ayrılan ödeneğin bir an önce serbest bırakılması. Yani bu yılı kurtarmaya yönelik olarak yapabileceğimiz en hızlı çözüm bu gibi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Burada bir sorun yok.

BAŞKAN – Ama yeni yasal düzenlemelerde, bu konuda büyükşehirlere yetki verilir. Su işi mesela, buna benzer şeyleri büyükşehirlere verirsiniz ama ne dersiniz? “Normal ödenek dışında bulundurduğu mevsimlik tarım işçisi kadar o belediyeye katkı yapılır.” dersiniz. O zaman belediye başkanı bari bu hizmeti kendisine ekstradan bir yük olarak değil de bununla ilgili de ayrıca gelen ödeneklerinde bir artış olarak görür, o hizmeti yapar. Şu anda belediyeler olayın hiçbir tarafında değil, ondan dolayı onlar da zor durumda. Benim görüştüğüm, mesela en son Karataş aradı...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Yani orada 5293 ve 5216 sayılı belediye yasalarına da çeşitli eklemelerin, o görevin gereği yetki artırılması, kaynak aktarılması şeklinde dâhil edilmesi lazım.

BAŞKAN – Yapılması lazım, evet.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Yani benim söylemeye çalıştığım anlaşıldı. Yani bürokratik mekanizma artırılarak çözülmez bu iş.

BAŞKAN – Tabii, tabii, onda şey yok.

Bu mahallî mülki amirler toplantısı sonuçlarını bir yansıtım arkadaşlar. Ben bu son cümleleri madde madde arkadaşlarımla müzakereye açmak istiyorum çünkü bizim şu ana konuştuğumuzun dışında iki üç tane sistematik farklı öneriler var, bunları arkadaşlarımızla bir müzakere etmemiz lazım. Çünkü bunlar genelgeyle çözülebilecek olan öneriler, bunlar yeni gündeme geldi.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Sayı Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Başta belki söylememiz gerekirdi ama şimdi Hocam söyleyince ben de hatırladım. Aslında, ulaşım ile ilgili olarak söylüyorum, yerel yönetimlerin yetkilerini ve onların imkânlarını ihmal etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Çünkü yerel yönetimlerde il trafik komisyonları ve 30 ilde, büyükşehirde de UKOME’ler, ulaşım koordinasyon merkezleri şu anda ulaşım ile ilgili bütün hususlar onlardan sorumlu. Yani 5216 ve 5393 sayılı yasalar, bunlar, ulaşım ile ilgili geniş yetkiler vermiş. Dolayısıyla, bizim saydığımız planlamaların ya da çalışmaların yapılabilmesi için büyükşehirlerde UKOME’lerin, diğer yerlerde il trafik komisyonlarının mutlaka işin içerisine girmesi gerektiğini düşünüyorum. Onların yönlendirilmesi açısından, gerekli planlamanın yapılması açısından, hatta kalkış ve varış yerlerini onlar gösterecek, başkası gösteremez.

BAŞKAN – Bu konuda yerel yönetimler şey yapılabilir.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Dolayısıyla, bunların harekete geçirilmesinden son derece fayda var, onu ihmal etmememiz gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ulaşım ile ilgili bu öneriyi arkadaşlar not alıyorsunuz, onu bizimle detayını paylaşırsınız.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bakanlar Kurulu yönetmelik çıkarır mı?

BAŞKAN – Çıkartır tabii. Yürütmesini Bakanlar Kurulu yapar.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Kanun hükmünde kararname mi, yönetmelik mi?

BAŞKAN – Yönetmelik de çıkarır. Genel yönetmelikleri Bakanlar Kurulu kararı çıkarıyor. Mesela Devlet Memurları Genel Yer Değiştirme Yönetmeliği’ni Başbakanlık üzerinden Bakanlar Kurulu çıkarır. Ama bakanlıklara indiği zaman ayrı ayrı çıkarılıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 9

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Kamu Kurumları Servis Araçları Yönetmeliği Bakanlar Kurulu kararıyla çıkartıldı.

BAŞKAN – İşte genel olanlar...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Birden fazla kuruluşu ilgilendirdiği zaman Bakanlar Kurulu çıkarır.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bizim biraz tartışacağımız konu bu kurumsal yapı meselesi.

BAŞKAN – İşte, burada öneriler var, şu mülki amirler şeyinde. Onun için biraz da burayı açtım. Özellikle hepimizin görmesinde fayda var.

Buyurun Zeynep Hanım, bir şey söyleyeceksiniz.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK - Şimdi, kaymakamlarımızla yaptığımız toplantılarda da genel müdürümüzün ifade ettiği konular gündeme geldi. Ancak şöyle bir sıkıntı var: Trafik denetiminde diyelim ki Urfa'dan çıktı, başlayacak yol, Antep'te diyelim yol arasında bir denetim var ve diyelim ki belge yok, araç uygun değil. Diyor ki oradaki bizim görevli arkadaşımız: Peki, ben şimdi geri mi göndereceğim? Urfa'ya geri mi göndereceğim? Yine aynı yolda bir kaza olabilir diyor. Dolayısıyla, ortak varılan karar şu oldu: Bu şekilde taşımacılık yerine bu insanlar yine eşyalarını götürsünler o arabalarıyla ama bütün kaymakamların ortak önerisi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfımız var, denildi ve otobüs biletleri alınıp ya da tren doğrudan gönderilsin. Bunun en doğru çözüm olduğunu ifade ettiler, ben buraya da koymaya çalıştım, belki atladım ama bu çok önemli. Çünkü denetim tek başına bir çözüm değil. Yolda denetlendiğinde ne olacak? “Geri mi gelecek?” şeyi çok önemli. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün bir alt programı varmış, bunu da konuştuk, bir kaymakamımız onu kullanmış. Doğrudan ben bunu yazdım Bakanlığa, 3 bin tane mevsimlik tarım işçisi yolculuk edecek, erken ölümlerinin önlenmesi için şu kadarlık otobüs bileti alınacaktır ve hayır denilmedi diyor. Dolayısıyla, güvenli taşımayı baştan sağlama almak gerekiyor. Yani belge evet, doğrudur ama belge olması kazayı önlemiyor. Onu da zaten biliyorlar, özellikle ifade etmek istedim.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Sayın Başkanım, ilaveten birkaç şey...

BAŞKAN – Buyurun.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Şimdi, taşıma sadece yolda denetimle tabii ki sağlanamaz önemli olan başlangıç kalkış noktası ve varış noktaları da çok önemlidir, taşımada. Hem kara yolu güvenliği açısından hem taşıma güvenliği açısından çok önemlidir. Dolayısıyla, benim bahsettiğim yerel yönetimler ya da il trafik komisyonları kalkış-varış yerlerini taşımacıya önceden gösterecek. Diyecek ki: Siz buradan kalkacaksınız. Hatta az önce hocamın da söylediği gibi bir kayıt sistemi oluşturulmasından söz edildi zannediyorum. Bu kayıt sistemiyle taşınacak yolcuların sayısı belli olduktan sonra bunların planlaması... Bunların dışında yolcu binmesi zaten mümkün değil.

BAŞKAN – Bunun planlamasını kim yapmalı? Şimdi, burada bir sistem öneriliyor. Deniyor ki...

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – İl trafik komisyonlarıyla birlikte taşımacı dernekleri ve esnaf odaları bu konularda görev alabilirler.

BAŞKAN – İl izleme kurulu o zaman bu işi...

Değerli arkadaşlar, bu mahallî mülki amirler toplantısıyla ilgili gönderilen sonuç bildirgesinin içerisinde sistematikte ilgili bugüne kadar konuştuklarımızın dışında farklı bazı öneriler var. Onun için bu konuyu hep birlikte müzakere etmemiz gerekiyor. Eğer uygun görürseniz, ben burada madde madde hızlı bir şekilde geçip onun üzerinde söz almak isteyen arkadaşlar varsa bunu bu şekilde değerlendirmiş olabiliriz.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Sayın Bakanım, çok özür dilerim, bizim usul açısından müdahale etmemiz uygun olur mu?

BAŞKAN – Yok, ulaşım ile ilgili bir konu olduğu zaman madde madde söz istediğimizde, isterseniz o zaman size söz veririz.

KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN YILMAZ – Peki.

BAŞKAN – 1) “Başbakanlık genelgesinde izleme kurulu sekretaryasının İŞKUR tarafından yapılması ve Tarımda İş Araçları Yönetmeliği gereği tarım iş araçlarının kayıt altına alınmasının görevinin İŞKUR'da olmasına karşın. İlçelerde İŞKUR'un taşra teşkilatının olmaması nedeniyle söz konusu teşkilat yapısı kurulana kadar gerek tarım iş araçlarının kayıt altına alınması, denetimi, gerekse çiftçiler üzerinde mevsimlik tarım işçilerinin sayılarının belirlenmesi işlerinin gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlükleri tarafından yapılması daha uygun olacaktır.” şeklinde bir öneri var.

Şimdi, bizim gelen önerilerimizde gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlüklerinin Çiftçi Kayıt Sistemi üzerine bir modül eklenmesi var ama o modülün ne işe yarayacağıyla ilgili bir detay yok. Bu ise farklı bir detaylandırma sunuyor. Burada iş araçlarıyla ilgili iş ve işlemleri de mevsimlik tarım iş yerleri sayısının belirlenmesi konusu da gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlüklerine veriliyor, bu görevi. Bu bizim şu ana kadar yazmış olduğumuz raporun dışında bir tanımlama.

Bu konuyla ilgili milletvekili arkadaşlarımızın değerlendirmesi olur mu?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 10

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Ben fikrimi şöyle belirtebilirim. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının üzerinde, taşra teşkilatı üzerinde büyük bir iş yükü var. Özellikle desteklemelerin belirlenmesi, uygulanması, bununla ilgili yargı prosedürünün sürdürülmesi vesaire vesaire...

İkincisi: Bu Bakanlık bu alanda uzman değil. Bu alan önemli bir uzmanlık konusu. Dolayısıyla, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bunu devretmek komisyona devretmek anlamını taşır ve bir etkin sonuç burada alınmaz. Yani İŞKUR eğer taşra teşkilatını kuramamışsa Sosyal Güvenlik Kurumunun -varsa öyle bir yapısı yani bu alanlarda uzman olanların çalışması lazım. Ben sonuç alınmayacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, bizim şöyle bir önerimiz oldu: Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden... Bizim o önerimizi neydi? Arkadaşlar onu bir açar mısınız? Ne demiştik biz orada?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – ÇKS'ye bir modül eklenmesi.

BAŞKAN – O modül ama o modül ne işe yarayacak, onunla ilgili nasıl bir cümle kurmuşuz orada?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – 12'nci madde: "Çiftçi Kayıt Sistemi, Aile Hekimliği Bilgi Sistemi e-okul, toplum sağlığı merkezi kayıtları gibi ilgili kurumlarda tutulan veri tabanlarından faydalanmak suretiyle İçişleri Bakanlığı nezdinde mevsimlik tarım işçileriyle ilgili bir veri tabanı oluşturulmalı -ortak bir veri tabanı bu- ilgili kurumların erişimi sağlanmalıdır." şeklinde bizim önerimiz.

BAŞKAN – Yani genel bir öneri.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ RIZA ÖNAY – Evet genel bir öneri. Buraların verilerinin ortak bir veri tabanı olarak İçişleri Bakanlığı... Çünkü taşrada hep kaymakamlıklar, valilikler bu işin sorumluluğu altında olacakları için, hepsini de yönlendirebilecek gücü olduğu için...

BAŞKAN – Burada şu olabilir mi? Şimdi, Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden bir veri tabanından bahsediyoruz. Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden biz neyi murat ediyoruz burada. Burada mevsimlik tarım işçisi sayısı o zaman.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Evet, aynen öyle.

BAŞKAN – O zaman bizim bu ifadeyi buraya girmemiz lazım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Ana metinde vardı herhâlde.

BAŞKAN – Var değil mi o ayrıntılar?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Buna benzer şeyler ifade ettik orada.

BAŞKAN – Tamam. Bu şu olur: O zaman Gıda ve tarım il müdürü tarafından bütün bu işlemlerin yapılması yerine bizim önermiş olduğumuz Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden mevsimlik tarım işçilerinin sayısını gösteren bir modül çünkü nasıl olsa çiftçi tarım ilçe müdürlüğüne geliyor, tapusunu veriyor, ürününü gösteriyor, o an da bir tek işçisini de beyan etmiş olacak. O olabilir. Ama iş aracılığıyla ilgili olan kısım İŞKUR'da devam edecek. O zaman bu öneriye...

MEHMET S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır) – İŞKUR bu noktada bir proje dahi yapabilir yani.

BAŞKAN – Biz burada aslında hepsini valilikte topluyoruz. İŞKUR diyoruz ama bu İçişleri Bakanlığından bahsettiği murat o. O zaman biz bu öneriyi kısmen raporumuza yansıtmışız ama biraz daha açacağız ama işin tamamen gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlüğüne devredilmesini doğru bulmuyoruz. Gökhan Bey'in dediği yaklaşım tamam.

Bu maddeyle ilgili değerlendirmesi olan arkadaşımız var mı? Bunu geçiyoruz o zaman.

2) "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Çiftçi Kayıt Sisteminde çalıştırdığı işçi sayısı çocuk dâhil yer almalıdır. Bu nedenle ÇKS üzerine bu veri eklenmelidir." Bunu şöyle yaparsınız: Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden mevsimlik tarım işçileri sayısı belirleneceği için orada doğum tarihini girdiğinizde zaten otomatikman...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Kişinin yaşı da girildiği zaman zaten...

BAŞKAN – Yalnız bizim sonuç ve öneriler kısmına az önce okuduğunuz ÇKS'deki mevsimlik tarım işçisi sayısının olacağı cümlelerini de yazın çünkü o detay raporu...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Ana metinde vardı Başkanım, buraya da taşıyalım onu.

BAŞKAN – Buraya da taşıyın onu. Bu maddeyle ilgili zaten var. Bu bizim raporumuzda var.

3) "Yeni kurumsal yapılar oluşturmak yerine yoğunluk mevsimlik işçi göçü alan ilçelerde mevcut kurumlar kullanılarak sorunların ağırlığına göre kaymakamlıklarda kaymakamın başkanlığında toplum sağlığı merkezi, millî eğitim müdürlüğü, aile ve sosyal politikalar müdürlüğü, gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri, Jandarma, ziraat odası ile diğer kurumlarda yapılacak görevlendirmelerle kaymakamlık bünyesinde koordinatörlük oluşturulması bu birim tarafından Başbakanlık genelgesi kapsamında işlerin tek elden yürütülmesi sağlanmalıdır." Zaten şu an yok mu bu? İlçe izleme kurulundan bahsediyor. Tamam, demek ki bu kaymakamlarımızın böyle bir kuruldaki haberi yok, ondan dolayı böyle bir öneri ortaya koymuşlar. Yani bu tespit açısından önemli bu. Bu maddeyle ilgili bir değerlendirmesi olan milletvekilimiz var mı?

4) "İşçilerin tarım alanlarında iş bulma sürelerinde kurumsallaşması açısından gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri tarafından Çiftçi Kayıt Sistemi kullanılarak ürün desteğini mevsimlik işçilere göre ihtiyaç duyulan işçi sayısını

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 11

belirlenmesi kaymakamlıkta oluşturularak koordinatörlüğe bildirmesi ve koordinatörlük tarafından sezon öncesi ilan sağlanmalı.” Bu bizim sonuç bildirmemizde net olarak var bildiğim kadarıyla. Burada “koordinatör” kelimesi yerine “il izleme kurulu ve kaymakamlık” makamına diye şey yapıyorsunuz ama bu cümle çok düzgün bir cümle. Bizim sonuçlardakiyle mukayese edin, bunu bir işaretleyin, aynı.

Bu maddeyi raporda olduğu için biraz hızlı geçiyorum. Biz de zaten bunu öneriyoruz.

5) “Mevsimlik tarım işçilerin ikamet ettiği illerin il izleme kurulu tarafından aile hekimliği bilgi sistemi, millî eğitim müdürlüğü kayıtları ve muhtarlıklar kullanılarak il, ilçede mevsimlik, gezici tarım işçilerin sayısının ve gideceği il, ilçelerin belirlenmesi ve mahallî mülki amirler tarafından gidilecek illere bildirilmesi sağlanmalıdır.”

Bu var mı bizim? Bu yok. Bu güzel bir öneri. Yani buldukları yerlerde madem biz millî eğitimde bir sistem kuracağız, madem sağlıkta bir sistem kuracağız, Çiftçi Kayıt Sistemi burada kullanılamaz çünkü gidilen yerde Çiftçi Kayıt Sistemi olacak. Ondan dolayı bunların il ve ilçe izleme kurulları tarafından belirlenmesi. Yani Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesindeki kaymakam millî eğitim üzerinden ve Sağlık Bakanlığı sistemi üzerinden önceden belirleyip gidecekleri yerlerin kaymakamlığına önceden bilgi verecek. Bu işin özeti bu, öyle mi arkadaşlar? Bu gayet net bir cümle bunu olduğu gibi raporumuza... Bununla ilgili farklı değerlendirmesi olan...

“6) İşçilere ödenecek ücretleri izleme kurulunun belirlenmesinin sağlanmalı ve koordinatörlük tarafından sezon öncesi duyuru yapılmalı.” Biz aynıını demişiz ve “izleme kurulu” demişiz, bu “koordinatörlük” denen cümlede bu var, evet.

“Çiftçilerin ekonomik sorunları dikkate alınarak tarlalar tarım işletmeleri hâline dönüşüncüye kadar yoğun mevsimlik gezici işçi çalıştıran ilçeler, Kalkınma Bakanlığı tarafından sosyal destek programına alınmalı, ilçenin ürün deseni dikkate alınarak toplu yaşam alanları için ihtiyaç duyulan ödenek doğrudan kaymakamlıklara aktarılmalı, bu miktar belirlenirken işçilerin tarım alanları arasında güvenli ulaşimleri da dikkate alınmalıdır.”

KOMİSYON DANIŞMANI TARKAN ZENGİN – Ulaşım var. Başkanım, yalnız, biz bunun baştan beri, hani, proje algılanmasını diye üzerinde durduğumuz için burada proje...

BAŞKAN – Hayır, burada “proje” demiyor. Burada şöyle bir şey diyor: Burada bizim bahsettiğimiz gibi... Çalışma Bakanlığındaki Genel Müdür Yardımcımız nerede bizim? Lütfi Bey davet edilmiyor mu bu toplantılara?

Orada bahsettiği, parayı biz veriyoruz ama denetimi yapamadığımız için ortada kalıyor. Burası diyor ki: “Parayı veren yer ile denetimi yapan yer aynı yer olsun.” Bizim bahsettiğimiz, İçişleri Bakanlığı sistemi. Bunu da arkadaşlar... Bizim önerimizde var, değil mi, bir okur musunuz onu?

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Başkanım, yönetsel mevzuat sorunlarının çözüm önerilerindeki 1’inci madde doğrudan bunu söylüyor.

BAŞKAN – Bir okur musunuz tekrar milletvekillerimize.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Okuyorum Başkanım.

“Mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışma şartları ve ulaşım, barınma, sağlık ve eğitim hizmetleri başta olmak üzere sosyal hayatlarının iyileştirilmesiyle ilgili tedbirlerin uygulanmasına yönelik koordinasyon görevi ve icrai yetkilerin merkezde İçişleri Bakanlığı, taşrada mahalli mülki amirine tevdi edilmesini öngören 2010/6 sayılı Başbakanlık Genelgesi’ndeki hususları göz önünde bulunduran yasal bir düzenleme yapılmalı ve dayanağını bu yasal düzenlemeden alan Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe giren bir yönetmelik çıkarılmalıdır.” dedik.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Burada bir problem var arkadaşlar. Başbakanlık genelgesi, bu işte merkezdeki koordinasyonu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarlığına veriyor. Şimdi, biz burada bunu değiştiriyoruz yani değiştirmekle kalmıyoruz, sanki Başbakanlık genelgesi şey yapılmış gibi. “öngören” diyoruz, “mülki amirine tevdi edilmesini öngören Başbakanlık genelgesi...” Başbakanlık genelgesi böyle demiyor bir defa. Yani, bir sıkıntı var, biz bunu çözmeliyiz. Deminden beri bütünü üzerinde konuşayım diye düşünüyorum da... Yani, şimdi, mesela “İŞKUR taşra teşkilatı yoktur.” diye yerine tarım il müdürlükleri öneriliyor. Demin onu geçtik ama şu: Yani, biz şimdi, Çalışma Bakanlığı ve İŞKUR’u burada bir yere koyarsak buranın güçlendirilmesi olur, şu olur, bu olur. Bunları da önerebiliriz ama dönüp yeniden Başbakanlık genelgesindeki uygulama sıkıntılarını -bütün- çözmek üzere mülki amirliklere atacaksak topu bir şey diyemem ama bu problemleri bir ifade. Yani, Bakanlar Kurulu kararıyla...

Şimdi, mevzuatın başına biz “Bakanlar Kurulu yönetmeliğiyle işi çözeceğiz.” demişiz. Ben bir bütünü açısından, buna yine döneriz de... Yani, bu çalışmanın -iyileştirici, insani, işte benzeri görevleri hatırlatmak- burada düzenlenmesinde hiç problem yok. Bunları tabii ki yapmalıyız. Ulaşımından eğitime, sağlıktan barınmaya... Ama mesele şu: Yani, tarım işçisi işçi muamelesi görmüyor. Bunu çözecek miyiz, çözmeyecek miyiz?

Şimdi, burada, bütününde çok güzel bir rapor ama çözüm önerisine geldiğinde “kurumsal yapı” diyor ve geçen, işte, aile paketi görüşmelerine de katıldığımızda burada özel istihdam bürosuna işaret ediliyor. Biz burada adını geçirmedik diye onu demiyor olmuyoruz. Yine “kurumsal yapı” denilerek yani iş, sosyal güvenlik, benzeri şeylerde oraya işaret ediliyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 12

Şimdi, burada, bir defa, temelde bizim anlaşma ya da ortak bir fikir üretme şeyimiz mümkün değil ama yani bu düzenlemeleri yaparken de -nereden- kalkış noktamız ne olacak? Yani, bunların kara yolunda sağlıklı gitmesinden, konaklama şeylerine yani daha çok, hem mülki amirleri hem de yerel yönetimleri çağrıştıracak düzenlemeler, bunlara bir hatırlatma yapalım ama diğer, iş aracılığı, sosyal güvenlik hizmetleri, primleri, şusu busu, diğer hakları yani burada şey ne olacak meselesi... Yani, bununla birlikte ele alacaksak bütün bu genelgelerin, şunların, bunların anlamı var. Yoksa, hani, uygulanmayan Başbakanlık genelgesi yerine uygulanmayan bir Bakanlar Kurulu yönetmeliği koyarız ya da öneririz, işler aynı şekilde devam eder. Benim, esasta, genel bir yaklaşım meselesi açısından şeyim bu. Yoksa, hani “İŞKUR yok.” deyip... Peki, İŞKUR niye devre dışı kalsın? İŞKUR’un eğer taşrada olması gerekiyorsa, bütün 81 ilde olması gerekiyorsa olacak. Yani, o eksikliği başka türlü dolanmamalıyız.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Vekilim, bir şeyi ifade edebilir miyim? İşte, yönetsel mevzuat sorunlarının 1’inci maddesinde zaten biz “Bu işçiler İş Kanunu kapsamında değildirler.” dedik, sorun olarak ifade ettik. Zaten özel istihdam büroları çözüm önerisi olarak kabul görmediği için, biz de şu an için bir kurumsal yapı tasarlamadığımız için sadece bunu böyle ifade edebildik, dedik ki: “İşverenler ile mevsimlik tarım işçileri arasında iş aracılığı hizmeti verecek ve tarım işçilerinin iş ve sosyal güvenlik hukuku kapsamına alınmasını sağlayacak kurumsal bir yapı oluşturulmalıdır.” Bu, İŞKUR üzerinden de sağlanabilir ama yani şu an alt yapısı olmadığı için...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – “İŞKUR” deyin o zaman arkadaşım. Yani, benim kafamda şimşek çaktı. Burada doğrudan, şu anda yasa tasarısı olarak Genel Kurula gelmiş olan özel istihdam büroları şeydir ve bunun tarım işçileri için uygulanacağını Çalışma Bakanı da toplantıda söyledi. Sen burada da bunu dersin orada yapılmak istenene işaret etmiş olursun, başka bir şey değil. Eğer öyle diyeceksek “İŞKUR” diyelim, başka bir şey... Ama burada belirsiz bir ifade oraya gidiyor. Ben sonradan ayıktım yani açıkçası arkadaşlar ve çok da canım sıkıldı. Yani, şimdi biz burada konuştuk, konuştuk, özel istihdam bürosu buraya girmesin dedik ama arkasından dolanarak yine benzer bir şey geldi, ucu oraya çıkacak bir şey geldi yani.

BAŞKAN – Şimdi, bu, Çalışma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığıyla ilgili geçen -siz bütün toplantılara iştirak ettiğiniz için- hatırlarsınız bunların madde madde yani bir iki kez biz üzerinden geçtik. Bugüne kadar, uygulamayla ilgili bizim önümüze gelen en önemli problem, İçişleri Bakanlığı... Bu iş bir proje olarak yürüyor. Her ay illerdeki il izleme kurullarına yani mülki amirlere, valilere ve kaymakamlıklara herhangi bir sorumluluk yok. Bu konuda duyarlılık gösteren kaymakam veya valilik de proje yapıp bize gönderiyor. Biz de ona göre parayı gönderiyoruz. Gönderdikten sonra da bunun denetimiyle ilgili elimizde herhangi bir mekanizma yok. Uygulamayla ilgili iki temel sıkıntıyı önümüze koydular. Bir: Bu iş proje olarak algılanıyor. Yani, kısacası bu konuda farkındalık olup da dert edinen bu işe bakıyor, genele bir sorumluluk yüklemiyoruz.

İkincisi: Bu konuda farkındalığı olup da proje gönderenlere de gönderdiğimiz ödeneğin nerelerde kullanıldığıyla ilgili bir denetim mekanizmamız yok. Şimdi, bizim bu önermiş olduğumuz sistematikte İçişleri Bakanlığının merkez olarak alınmasının sebebi, bu genelgenin içeriği, daha ziyade, gittikleri yerlerdeki sosyal yaşamları iyileştirmeye yönelik olan adımlarla ilgili. İşte, gittiği yerlerde konaklama tesisi olacak, gittiği yerlerde çocukların eğitimi olacak, sağlıkla ilgili tesisler kurulacak, temiz su olacak gibi konular. Şimdi böyle olunca bunların da şu anda yereldeki... Daha önce özel idareler üzerinden yürütülüyordu. Bize o özel idarenin bağlı bulunduğu sistematik üzerinden İçişleri Bakanlığı önerildi. Yoksa mevsimlik tarım işçilerinin sayısının belirlenmesi, iş aracılığı meselesi yani çalışanların çalışma koşullarıyla ilgili bütün konular, yine Çalışma Bakanlığının uhdesinde devam edecek. Yalnız, bunun denetimiyle ilgili ve yerelde bir sorumluluk getirme adına, mesela Çalışma Bakanlığının İçişleri Bakanlığını uyarısı üzerine bu yıl ilk defa İçişleri Bakanlığı mülkiye başmüfettişleri gittikleri yerlerde bir denetim yapmışlar “Dört yıldır, beş yıldır bu projeden aldığımız paraları ne yaptınız?” diye. Şu anda kaymakamlıklarda, valiliklerde bu işin farkındalık oluşturmasının en önemli sebebi o. Yani, İçişleri Bakanlığı müfettişi, mülkiye müfettişi gidip de hesap sormaya başlayınca işin rengi değişiyor.

Şimdi, bizim burada, özellikle bu denetim konusu, paraları kullanma meselesi ve yerelde bizim bahsetmiş olduğumuz geçici konaklama tesisleriyle ilgili konuların takibi noktasında İçişleri Bakanlığı ama çalışma ilişkileri, sosyal güvenlik, bunlarla ilgili, Çalışma Bakanlığı. O zaman bunu net olarak vurgulayacağız. Bu konuları daha önce görüşmüştük. Yine de daha iyi, net anlaşılması için gerekirse bu 2 maddeyi arka arkaya net bir şekilde vurgulayalım.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER –Bu konuda bir söz alabilir miyim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Şimdi, taşra teşkilatında, biliyorsunuz, oranın en üst amiri validir veya ilçeyse kaymakamdır. Yani, Çalışma ve İŞKUR il müdürlüklerinin amiri de zaten valiler. Yani, sonuç olarak bizim o teşkilatlarımız görevlerini yaparken yine valiye bağlı olarak görevlerini yerine getirecekler. Zaten Çalışma Bakanlığı bundan kaçmıyor, Çalışma Bakanlığı yine üzerine düşen görevleri layıkıyla yapmaya çalışacak. Sadece, burada denetleme ve ödeneğin aktarılmasıyla ilgili sıkıntılardan kaynaklı problemi çözmeye yönelik bir adım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 13

BAŞKAN – Tamam, onu biraz daha net olarak, cümleleri ardı ardına... Herhâlde bu sadece görüştüğümüz konuda, onu bu şekilde daha da netleştirelim. Yani, Çalışma Bakanlığının da görev alanını tarif edelim bir maddeyle, ardından da bizim için İçişleri Bakanlığına vurgu yaptığımızı bir maddeyle açıklayalım.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER –Hatta yönetsel mevzuat önerilerinin 7’nci maddesinde bu denetleme mevzusunu da yine vurguladık. İşte” mahallî mülki amirlerinin mevsimlik tarım işçilerine sundukları hizmetler ve izleme kurullarının toplanmasını sağlama açısından denetlenmesi” dedik yani, onu da vurguladık tekrar. Hani bu...

BAŞKAN – Tabii, bir de şu var, o geniş raporda bunlar hep detaylı girmiş de yine de siz sonuç bildirgesine biraz daha, Levent Bey’in bahsettiği manada neyi Çalışma Bakanlığına bıraktık, neyi...

İkinci konuya gelince; şimdi, bu konuyu uzun uzun görüştük Levent Bey, bu özel istihdam meselesini. Şu anda, Hükümet tarafından bir tasarı olarak getirilmiş olmasına rağmen Komisyondaki iktidar partisine mensup milletvekilleri olarak böyle bir konunun raporunun herhangi bir yerde yazılımasının, her şeyden önce, Komisyonun ortak bir sonuca varma iradesini en baştan sıkıntıya sokacağının farkında olarak bu ifadeleri olduğu gibi rapor taslağından çıkardık. Bu konuyu çıkarmamızın en önemli sebebi, eğer biz böyle önemli bir konuda muhalefet milletvekillerimizle ortaklaşacaksak bugün muhalefet partisi milletvekili arkadaşlarımızın gerek komisyonlarda gerekse de kamuoyunda açık bir şekilde itiraz ettikleri bir konuyla ilgili bizim burada konuyu müzakereye açmamızın dahi doğru bir yaklaşım olmayacağını düşünerek, takdir edersiniz ki bizatihi benim bu konudaki müdahalemlerle bu konuyla ilgili ne varsa hepsini çıkarın ama biz de, milletvekili arkadaşlarımızda ayrıca bir bilgi notu olarak elektronik ortamda bulunsun; ne getiriyor ne götürüyor, en azından ne olduğunu bilelim şeklinde kenarda dursun ama bu raporun hiçbir tarafında olmasın gibi bir yaklaşımımız oldu ve bu sizin tarafınızdan da doğru bir yaklaşım olarak değerlendirildi. Bununla ilgili bir cümle kuralım mı noktasına geldik. Burada da nasıl bir cümlede ortaklaşabiliriz üzerine böyle bir cümle kuruldu. Yani, burada siz İŞKUR olarak tarif edersiniz, başka bir milletvekili arkadaşımız başka bir değerlendirmede bulunur ama direkt bir tanımlamaya girmek, takdir edersiniz ki bu sefer farklı bir tartışma zemini oluşturacak, yine ortaklaşmayla ilgili farklı sıkıntılar yaşayacağız. Zannediyorum bu cümle...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bu cümle problemlili Başkan. Şimdi, ortada İŞKUR var. İŞKUR varken “Bir kurumsal yapı oluşturulmalı.” denildiğinde başka bir arayışın ifadesidir bu. Hepimiz yani Türkçeyi kullanıyoruz ve az çok murat anlaşılıyor. Yani, bunu gerçekten görünce, özellikle de Bakanlığın bu konudaki tasarrufunu görünce... Yani, tabii, böyle çıkarılabilir ama biz farklı bir görüş söyleyeceğiz burada, çok açık bir şey. Zaten de öyle olacağı anlaşılıyor yani dönüp dönüp bu tarzda ifade edildiğinde ve birkaç yerde de, sadece mevzuat önerisi olarak değil, sosyal güvenlik başlığında da dile geliyor benzeri şey yani burada ısrar edildiği anlaşılıyor. Biz bunu doğru bulmuyoruz.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Biz, dediğiniz gibi, genel bir ifade olsun diye bu ifadeyi koymuştuk. İŞKUR’un altyapısı hazırlandıktan sonra, belki İŞKUR üzerinden yapılabilir veya başka bir kurum bu işte görevlendirilebilir gibi bir tasarruf üzerinden böyle genel bir cümle kurmuştuk. Eğer İŞKUR’un altyapısı hazırlanarak bunun üzerinden bu yürütülmelidir.” denilirse, biz bunu...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Niye, “İş Kanunu’na tabi olunmalıdır.” diye açık bir ifade koymuyoruz? Mesela, benim yazımda bu var, benim önerimde bu var, bunu ekleyeceğiz yani. Bu ana metne eklemesek de sonuç itibarıyla...

BAŞKAN – Var orada, o var.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Vekilim, burada yazıyor. “İş ve sosyal güvenlik hukuku kapsamına alınmasını sağlayıcı...” diyor yani o yazıyor. Burada “4857” demeye gerek yok çünkü zaten “iş ve sosyal güvenlik hukuku” deyince 4857 ve 5510 devreye giriyor yani.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Şimdi, bakın, bu 2’nci maddede “İş ve sosyal güvenlik hukuku kapsamına alınmasını sağlayacak kurumsal yapı” dediğinizde... Özel istihdam bürosu da zaten böyle ifade edilmiş. Sonuç itibarıyla, özel istihdam bürosu da iş aracılığından çıkıp geçici iş ilişkisi kurmaya dönük işçi çalıştıracak kurumlar ve sonuç itibarıyla iş hukukundan sosyal güvenlik hukukuna tabi olacak tabii, başka bir şey olmayacak. Yani, bu türden ifadeleri kullanarak vardığımız sonuç ortada yani.

BAŞKAN – Bu konuları madde madde müzakere ettiğimizi düşünüyorum ama yine de başka şey var mı?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Esas yani yapısal çözümleyeceksek iş hukukuna, İş Kanunu’na tabi olmaktır. Yani “Tarım İş Kanunu” demesek bile, işte -mevcut eksiklik- 50’den az olanlar, biliyorsunuz, kapsam dışı, 51 ve yukarısı olacak. E, şimdi, böyle olmadığı da ortada yani konuştuğumuz 1 milyonu aşkın nüfusun hiçbirisi bu kapsamda değil.

BAŞKAN – Hayır, biz o kapsama alınmasını söylüyoruz ama mekanizmayla ilgili İş Kurumu mu, başka bir kurumsal yapı mı... O konuda farklı düşündüğümüz için ortak bir cümle kurduk biz orada, ben öyle hatırlıyorum.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – İşte, şimdi, bu ortak olmadı.

BAŞKAN – Ortak cümle.

Şimdi, Levent Bey, bakın, normalde...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 14

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Beni ikna edemezsiniz bu konuda, bilmiyorum, başka arkadaşlarımızı edebilir misiniz ama ben ikna olmam yani.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Başkanım, yani şöyle denebilir mi acaba hani bir orta yol bulmaya çalışarak arz edeyim: “Kapsamına alınmasını sağlayacak kamusal bir kurumsal yapı oluşturulmalıdır.” desek acaba?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Sevgili Hocam, kamusal zaten. Kamunun çıkarlarını gözetmiş. Sonuç itibarıyla, hepsi kamusal görev yerine getiriyor bakıldığında yani özel olmuyor, özel nitelikli şey olmuş olmuyor “özel istihdam bürosu” denince, bir kamusal iş yapıyor. Yani, bu tür kelime şeyleriyle bir yol buluruz meselesi değil aslında...

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Tabii, tabii, ben anlıyorum ama Çalışma Bakanlığının bir önerisi olduğu için söylüyorum.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani, bu konacaksa bu böyle konur çünkü burada temel bir yaklaşım meselesi var. Biz ayrıca bir şey sunacağız yani ek görüş mü denir, bir farklı...

BAŞKAN – Şimdi, biz bu raporu oy birliğiyle ve ortaklaşarak çıkarma derindeyiz.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Oy birliği olduğumuz hususlar var şüphesiz yani...

BAŞKAN – Hayır, şu anda neredeyse hepsinde oy birliği var. Şu ana kadar geldiğimiz nokta, bu an itibarıyla... Bu madde de oy birliğine katkı vermek üzere ortaklaşarak hazırladığımız bir madde yani kayıtlarda var ama tabii ki düşüncelerinizde özgürsünüz, doğru, belki geçen hafta itibarıyla böyle bir değerlendirmede bulunmuş olabilirsiniz ama bu hafta biraz daha detaylı değerlendirerek bunun da yanlış olacağını ifade etmek sizin en doğal hakkınız.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Biz burada tartışıyoruz, Bakanlık geri adım atmış zaten, bir yasa tasarısı getirdi, Hükümet tasarısı getirdi önümüze tarım işçilerini de kapsamına alan.

BAŞKAN – Bu Komisyonun kurulma aşamasında bu tasarısı vardı zaten, o da malumunuz. Yani, biz orada...

KOMİSYON DANIŞMANI TARKAN ZENGİN – Tarım işçileri çıkartıldı oradan. Sadece ev hizmetleriyle ilgili yasa çıktı.

BAŞKAN – Biz bu ara takip edemiyoruz, onu...

KOMİSYON DANIŞMANI TARKAN ZENGİN – Tarım işçileri çıkartıldı, sadece ev ekseni çalışan kadınlar...

BAŞKAN – Komisyondan mı çıktı bu? Levent Hocam, ben de bunu bilmiyordum, onu söyleyeyim de.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yasalaşmadı da Komisyondan geçti, Genel Kurula gelecek.

KOMİSYON DANIŞMANI TARKAN ZENGİN – Tarım işçileri çekildi ama.

BAŞKAN – O önemli, eğer oysa zaten bunu tartışmamızın bir anlamı yok. Öyle mi Levent Bey?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani, sonuç itibarıyla farklı bir şey olmalı diye açıkça işaret edeceğiz biz, o açıdan yok yani.

KOMİSYON DANIŞMANI TARKAN ZENGİN – Hatta, biz de dedik ki...

BAŞKAN – Eğer şu anda sizin itirazımız, Hükümet böyle bir tasarısı getirdi, özel istihdam raporu geçiyor, biz ne diye böyle muğlak bir ifade de kuralım noktasındasınız. Ama, eğer alt komisyondan mevsimlik tarım işçileri çekildiyse o zaman bir problem yok.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bakan konuşurken biz dinledik, saydı yani bu “Geçici çalışan kadınlar yani doğum yapmış kadınlar, ev hizmetine giden kadınlar ve tarım işçileri.” diye ifade etti.

BAŞKAN – Mevcut yapıda iş hukuku yok. Aslında biz ileri bir cümle söylüyoruz burada ve diyoruz ki...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – İş Aracılığı Yönetmeliği var, mevcut yapı şu anda o. Yani, İŞKUR’dan belge alan iş araçları var. Şu andaki kurumsal yapı dediğimiz işçi-işveren ilişkisini düzenleyen...

BAŞKAN – Ama, onun da bir karşılığı yok.

(Kayıt, Başkan tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sosyal güvenlikle ilgili direkt alınmasını yazan bir madde yaz. Kurumsal yapıya, şuraya buraya, işveren ilişkilerine girme.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Şimdi, onunla ilgili de, bir hafta önce, Lütfü Bey’in, Bakanlığımızın önerisi olarak ilettiği şey “50” sayısının düşürülmesiydi; tamamen kaldırılması yerine 10 olur, 20 olur şeklindeydi önerimiz.

BAŞKAN – Ya, olabilir, arkadaş öyle bir öneride bulunabilir ama biz 1 işçi de olsa 1 işçidir. Şimdi, o “50”nin altına inme doğru bir yaklaşım değil. Diyelim ki burada biz “30” dedik, 29 işçisi olan ne olacak? Biz orada diyelim ki, bu işveren-işçi, kurumsal yapı, onu da geçelim.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Başkanım, sizin dediğiniz gibi, 4857, ondan sonra 6310...

BAŞKAN – Oraya direkt mevsimlik tarım işçilerinin iş yükü kapsamına alınması ve bu kapsamda da bunların primlerinin çiftçi kayıt sistemi üzerinden, desteklemeler üzerinden ödenmesiyle ilgili net bir cümle koy.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani, Başkan, arkadaşlar, bizim orada “1 kişi” dahi kelimesini kullanmamız lazım çünkü zaten mevcut İş Kanunu demiş ki...

BAŞKAN – Levent Bey, “tümünü” diyoruz zaten.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 15

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – “50’den sorumlu.”

BAŞKAN – “Tümü” diyoruz.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani, İş Kanunu’na atıf yapıp bırakırsak zaten orada bir düzenleme var ve 50 sayısıyla...

BAŞKAN – Levent Bey, tamam. Direkt bütün mevsimlik tarım işçilerinin 4857 ve 5510 sayılı Kanun kapsamına alınması ve bunların primleriyle ilgili olan kısımda da devletin çiftçiye, işverene ödediği destekleme sistemi üzerinden devlet desteğiyle primlerinin yatırılması.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Şimdi, Başkanım, yani mevsimlik tarım işçilerini veya tarım işçilerini İş Kanunu kapsamına almıyoruz değil mi?

BAŞKAN – Nasıl?

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Yani, şimdi 50 tane çalışanı var. Sakat, eski hükümlü mü çalıştıracak?

BAŞKAN – O düzenleme içerisinde istisnalar yapılır. Biz şu anda öneri yapıyoruz.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Yani, bizim için burada önemli olan o çalışanların sosyal güvenlik kapsamına alınması.

BAŞKAN – Tamam.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Yani, buna yönelik bir ifadeyi burada kullanalım. Yani İş Kanunu’nu kapsamına alınmıyor dediğiniz zaman...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – O zaman hafta sonu tatili, şusu busu...

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Her şey girecek, kıdem tazminatı...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Girsin. Niye girmesin? Şimdi, bahçe sahipleri...

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Levent Bey, tarlan, bahçen var mı?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yok.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Bak, şimdi, bir tarlan bahçen olsun düşün bir. Yani, şimdi mesela...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Ya, onları da başka türlü destekleyelim Mesela tarla, biz “Toprak yaşasın, gıda üretimi olsun.” diyorsak devlet sübvanses etsin, üreticiyi sübvanses etsin.

BAŞKAN – Şu anda ediyor.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani, bir sürü buna benzer şeyler o açığı kapatacak, onu mağdur etmeyecek. Hani bir şey duyduk ya: Buranın kazananı yoktu. Şimdi, işçi de kazanmıyor; üretici, çiftçi de kazanmıyor, toprak sahibi de. O zaman ikisini de kazandıracak bir şey çıkartalım buradan.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Şimdi, bakın, Levent Bey, şöyle bir şey var: Yani, herkesin çalışma ve yaşama koşuluna saygımız var. Fakat İç Anadolu’nun şartları, Karadeniz’in şartları, Ege’nin, işte Güneydoğu’da da parseller küçültülmeye çalışılıyor, onu da biliyorum.

BAŞKAN – Aynen.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Şimdi, bizim orada 5 dönüm -Osman Bey bilir- arazin varsa alsın yani. Şimdi, o 5 dönüm o aileyi geçindiriyor veya 10 dönüm. Ceviz toplamaya gönderecek veya zeytin toplamaya gönderecek. Şimdi ben zeytin toplanırken 10 dönümünü -ne bileyim- aşağı yukarı 100-150 tane ağaç olur, zeytin ağacı. Şimdi, bu zeytin toplamaya giderken ancak kendi yağına çıkan masrafımı çıkartırım, çok fazla bir para da kazanmam o işten ve bir yıl ona bakarım. Şimdi, ben burada yok onun sigortasıyla uğraşacağım, iş yeri açacağım, gideceğim şeye bildiride bulunacağım. Yani, bunun kurumsal olarak yapılması gerekir. Yani, bunu İŞKUR mu yapacak, SGK mı yapacak vatandaş anlamaz ki, dağdaki adam ne anlayacak zeytin toplarken.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Çiftçi kayıt sistemi benzer işi onları kolaylaştıracak diyelim.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Ama burada bunu biz sistem olarak orayı bir iş yeri olarak gördüğümüz zaman Türkiye’de kıyameti kopartırız.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER - Başkanım, kurumsal yapıyı kaldırmamak lazım.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Şimdi, bakın, ona bakarsanız bu tartışma şeyde de yaşandı, ev temizliğine giden kadınlar, işte on gün kaydı konuldu falan. Yani, gelişme o yönde, işçi haklarını giderek daha böyle bilenmesine yönelik.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Şimdi, bakın, biz bir yasa çıkardık, hep beraber çıkardık. Bu tarım arazilerinin daha fazla bölünmemesiyle ilgili çok muazzam bir şey yaptık yani gerçekten bir devrim oldu, çok önemli bir yasaydı. Şimdi, bundan sonra olabilir yani burada önerilerde de zaten tarımsal iş yerlerinin iş merkezi hâline dönmesi yani oraların işletme hâline dönmesiyle ilgili bir ifade kullanılmış. İnşallah, bu ileride olur ama bugünkü Türkiye’nin gerçekleriyle örtüşmüyor yani bana göre.

BAŞKAN – Yani, yapacağımız iş aynı zamanda Türkiye’de tarıma da yani şu anda çünkü tarım alanında öyle bizim Avrupa’daki gibi büyük işletmelerimiz falan yok, herkes 10 dönüm, 5 dönüm, işte 20 dönüm bir şeyler ekip onunla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 16

geçiniyor. Yani hem oradaki işinin hukukunu muhafaza etmemiz lazım hem de bir yandan da işin içinden çıkılmaz hâle de getirmememiz lazım. Bu konuda makul ne öneri varsa bunu o maddenin yerine yazabiliriz, onu söyleyeyim, bunda bir sıkıntı yok.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Sigorta kapsamına alınsın Başkanım. Levent Bey, arkadaşlar; sigorta kapsamına alınsın ama sadece ona münhasır bir ifade kullanımını kaldıralım.

BAŞKAN – O zaman öyle bir cümle hazırlayın, onu bizimle paylaşın, nasıl bir şey olabilir diye.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Burada da devletin katkısı olsun.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER - Sigorta primine esans kazançla ilgili 3'üncü maddemiz var zaten.

BAŞKAN – Ne diyorsunuz orada?

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER - Orada şöyle ifade ediyoruz Başkanım: “İşverenlerin istihdam edecekleri mevsimlik tarım işçilerini belirlenecek, oluşturulacak kurumsal yapı üzerinden temin etmesi sağlanmalı, bunu çıkarsak bile bu işçilerin sigorta primine esas kazanç asgari tutarı üzerinden sigorta primlerine ilişkin kısımların üreticilere verilen ürün desteğinin artırılması suretiyle devlet prim desteği kapsamına alınmalıdır.” şeklinde bir önerimiz var. Yani o başı çıksa bile burada bir şey var yani.

BAŞKAN – Gökhan Bey, buyurun, bir şey söyleyeceksiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Yani, orada tabii şunu ifade etmek isterim ben: Türkiye'de ortalama işletme genişliği 59 dekar. 5-6 parçalı bir işletme büyüklüğü var. Kuşkusuz, getireceğimiz düzenlemenin küçük çiftçiyi tarım yapar hâlden çıkartmaması lazım.

BAŞKAN – Kesinlikle.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Bu bizim korumamız gereken bir yarar. Zaten küçük çiftçiliği koruma yılı ilan edildi 2015 yılı FAO tarafından, Türkiye de bunu üstlendi.

Diğer taraftan, Türkiye'de bir tek çalışanın dahi sigortasız olmasının engellenmesi de sosyal devletin bir başka amacıdır.

BAŞKAN – Kesinlikle, evet.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Şimdi, o hâlde, bu memlekette küçük üretici ve işçinin korunmasına yönelik düzenleme mevcut ekonomik yapıyla kaldırılamaz bir şey taşıyor ise sosyal devletin burada devreye girmesi ve bütçe imkânlarıyla bunu sağlaması lazım. Yani, biz ilkece hem işçinin hem köylünün hakkını korumalı ve burada yük getiren olaylarda devlete görev vermeliyiz. Yani, yapmamız gereken şey bu.

BAŞKAN – O olmazsa bu da makul bir şey. Biz direkt şöyle şöyle ayrıntılı bir tanımlama yerine şu da olabilir: Mevsimlik tarım işçilerinin sosyal güvenlik ve buna benzer...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Daha genel yaklaşımlar da ifade edebiliriz tabii Gökhan Bey'in dediği gibi.

BAŞKAN – Ya ama bir şekilde, bu kurumsal yapı şeye atıf yapıyor diyorsunuz özel... O zaman onu çıkaralım. Gökhan Bey'in dediği minvalde...

Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yalnız benim gördüğüm kadarıyla rapor tümüyle bu yapı üzerine bina edilmiş. Şimdi, bu bölümde 2, 3, 8'inci maddede “Bu yapı oluşturulana kadar” diyor. Yine, sosyal güvenlik sorunlarına ilişkin çözüm önerisi tamamen onun üzerine bina edilmiş.

BAŞKAN – O başka, onları çıkarırız, o kolay.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yine, araçlarla ilgili bu işte “Bu yapı oluşturuluncaya kadar şu olacak.” denmiş. Yani, temeli özel istihdam bürolarını bir anlamda adres gösteren...

BAŞKAN – Geçen hafta böyle bir mutabakata vardığımız için onun üzerine gittik. Daha önce -yani bir katkı olsun diye söylüyorum- o dediğiniz kurumsal yapı yerine özel istihdam bürolarına atıf vardı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama fark etmiyor ki Başkanım, adını yazmamışsın fark etmiyor.

BAŞKAN – Onu çıkardık, bunu koyduk. Şimdi, tabii, ön seçimler bitti, kongreler bitti, işimiz daha zorlaşmaya başladı bizim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, şunu ifade edeceğim: Hani en son, benim bildiğim, bu araçlar üzerinden devam ettirelim madem bir uzlaşa sağlayacaksak, mevcut araçları daha bir etkin hâle getirelim, daha belgeli hâle getirelim diye düşüncemiz vardı. Şimdi, bu tanım gerçekten şeyi tanımlıyor yani bunun başka lami cimi yok derler ya bu tamamen özel istihdam bürosunu tanımlıyor. Yani, böyle yazılırsa yani uzun yazmayız hatırın için ama mutlaka ben bu maddelere muhalefet ederim Başkanım.

BAŞKAN – O zaman bu maddelerin, buna atıf yapan bütün maddelerin çıkarılarak...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Mevcut yapıyı koruyalım, güçlendirelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 17

BAŞKAN – ...Gökhan Bey'in bahsettiği minvalde yani işi her iki taraf için de çıkmaz bir şeye koymayacak bir cümle koyalım.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Sayın Başkanım, hocamın bir önerisi var, önce isterseniz onu bir dinleyelim. Bunu sanki karşılayacak gibi, bu araçların sistemin içerisine dâhil edilmesiyle ilgili.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK - Aslında önerim yasal düzenlemelerle tanımlanmış bir şey. Dolayısıyla, tarım iş araçlarının zaten tümü kayıt altına alındığında, belgelendirme öncesi gerekli eğitimleri yapıldığında ve denetimleri yapıldığında böyle bir sorun kalmıyor, sistem kurulmuş oluyor, onu diyorum, yasada var yani yeni bir şeye gerek yok.

BAŞKAN – O zaman, arkadaşlar, bu yapı özel istihdam bürosu çağırışını yapıyorsa bunu raporun bütün bölümlerinden, 3-4 maddede var buna atıf, onun yerine, bir cümleyle net, mevsimlik tarım işçilerinin tümünün sosyal güvenlik kapsamına alınması ve Türkiye'deki tarım işletmelerinin büyüklüğü de dikkate alınarak üreticilere ek bir yük getirmeme adına ürün üzerinden, verilen destekler üzerinden bir prim, onu artık siz teknik bir cümleyle şey yapın.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Başkanım, arkadaşlar; bu şu açıdan önemli: Yani, biz bu hafta gözlemlerimizden genel, ilkesel yaklaşımlarımızı bir bütün olarak hem Meclise hem yürütmeye öneriler sunacaksak bu toplamda yaklaşımlar olmalı yani tarıma dair, küçük üreticilere dair, işçilerin bu yaşadıkları sorunların kaynağına dair. Yani, Meclis Başkanına ve ilgili işte yöneticilere gittiğimizde kamuoyuna bir mesaj vereceksek bu çerçevede olacak zaten. Tutup da şu şöyle, bu böyle madde madde bunları... Değil mi?

BAŞKAN – Tabii.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Herhâlde siz, Komisyonumuzu temsil edenler gittiğinde yani “Çalışmamızda şu sonuca vardık.” dediğimizde daha ziyade toplamda şey olacak. Meselenin kaynağına...

BAŞKAN – Tabii, tabii. Şu anda bu özetin bile özetini çıkartacağız, tabii.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – O açıdan bu şeyde bir anlaşma sağlanırsa iyi olur. Yoksa öyle ifade edilir, böyle ifade edilir falan.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Hani “Şeyi sosyal güvenlik kapsamına alacağız diyoruz.” ya şimdiki son dediğiniz şey, aslında mevcutta bir sistem var ek 5'inci madde dediğimiz, bir anlamda isteğe bağlı gibi çalışan bir madde var. Yani, sonradan tarım işçisi işte muhtardan aldığı belge, şeyden aldığı belgeyle kendisi yüzde 32 üzerinden prim yatırırsa bunu hizmetine saydırabiliyor.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Sürelerde iyileştirme getiriyor anladığım kadarıyla.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bunu daha uygulanabilir hâle dönüştürmemiz lazım. Yani zorunlu sigortalılığın belki zorlukları var ama en azından burada mesela yüzde 32... İlk şeyimde de eleştirdim ya, yani fabrika sahibinden aldığın primi mevsimlik tarım işçisinden de alıyorsun bir anlamda. Yani, burada primde mutlaka düşüklük yapmamız lazım, her ne kadar yirmi gün yani bir ay sayacak olsak da yine prim boyutunda da bir indirim sağlayalım, oradan bir kolaylık sağlayalım. Onun da şöyle bir gerekçesini ben komisyona sunmak isterim: Biliyorsunuz, alınan primin belli bir payı sağlık. Zaten bu işçilerin çoğu mevcut çalışırken gelirleri asgari ücretin o üçte 1'inin altında kaldığı için sağlıktan zaten yararlandı. Sonradan o sağlığın parasını alır gibi bir durum çıkıyor borçlandığı zaman. Yani, sağlık priminin yüzde 12'sini indirsen, yüzde 20 desen yani borçlanmayı daha teşvik edici olur. Yalnız, sistemin otokontrolünü de sağlamak lazım çünkü bu sefer de istismarcılar çıkıyor yani emekliliğine belli bir süre kalmış kişiler gidip bu yolla kendini emekli ettirebiliyor. O sistemi kontrol edecek mekanizmayı da oluşturup primde de kolaylık sağlayalım diyorum. Yani sosyal güvenlik kapsamına alalım deyince bir tanımlı da olmalı.

BAŞKAN - Yani onu şöyle açalım diyorsunuz: Yani sosyal güvenlik kapsamına alınmalı ancak...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani, ek 5 devam mı edecek?

BAŞKAN - ...bu mevsimlik tarım işçilerinin ekonomik durumları da dikkate alınarak sigorta primlerinin güncellenmesi veya indirim yapılması, bu işlemleri yapılırken de herhangi bir suistimale meydan vermeyecek tedbirler alınmalıdır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Tedbirler alınmalıdır

BAŞKAN - Bu böyle bir ifadeye dönüştürülebilir.

MEHMET S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır) - İsteğe bağlılığı, sigortalılığı teşvik etmemiz lazım, kolaylaştırmamız lazım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Evet, evet. Belki o zaman işçilerimiz yani işçi kardeşlerimiz de şey yapabilir, belki daha teşvik edici olur.

BAŞKAN – Eyvallah, makul.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Çünkü sağlık birimini geri almış gibi oluyoruz yani borçlandırınca. Baştan zaten gelir düzeyi düşük diye devlet karşılıyor primini.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Peki, isteğe bağlı dediniz mi o zaman İş Kanunu kapsamı dışında bir şey olmuş oluyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 18

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, sosyal güvenlik açısından isteğe bağlılık.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Ha, sosyal güvenlik açısından...

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydn) – Levent Bey, zaten İş Kanunu’ndansa sosyal güvenlik tabiri daha doğru tabir olacak.

BAŞKAN - Bu konuda mutabık mıyız?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tümden koysak. Bilmiyorum Levent Bey, benim de endişelerim var. Bir de hani “Realite var.” derler ya yani uygulanabilirliği olmayan bir şeyi önermeniz de biraz zor gibi.

BAŞKAN – Levent Bey, bir de şöyle mesela: Diyelim ki biz bir ekin ekmişiz, toplama zamanı var -Mesela biz pamuk üreticisiyiz. Yani, böyle çok büyük bir boyutta değil artık, araziler gerçekten küçüldü- o ürünü on beş gün içerisinde toplamam lazım. Bir yağmur düşerse o arada benim bir yıl boyunca ki bütün emeğimin hepsi tarumar olur, tabiri caizse. Benim orada böyle bir hafta sonu izni kullandırayım, şöyle yaptırayım falan... Yani neredeyse ben kendim tarlaya giririm, başka yolu yok bu için. Yani, biraz da mevsimlik işin şeyini... Mesela kayısı toplamada da öyle oluyor, bir şeyler oluyor falan. Yani, o manada sosyal güvenliği alalım, bunların pimleri düşök olsun, özetle, kabaca söylüyorum. Bu prim desteği işi devlet üzerinden olsun ama bir şekilde bir mekanizmayla da bu suistimali engellemek lazım. Yoksa, herkes kendi çoluk çocuğunu mevsimlik tarım işçisi gösterir, onun üzerinden çocuklarını emekli ettirir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tabii, tabii, istismar ederler.

BAŞKAN – Yani, onun da teknik şeyler yapısın alt yapısını, biz...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Arkadaşlarımız herhâlde şeyi de not almıştır, hani “Yapıyla ilgili değişik yerlere dağıttık.” dedik ya.

BAŞKAN – Onu çıkarttık komple.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Zeynep Hocam çok güzel tanımladı. O tanım üzerinden mevcut yapıyı güçlendirmek, denetimini sağlamak. O hâle getirirsek daha uygun olur.

BAŞKAN – Kurumsal yapıyla ilgili bir ara veririz birazdan, siz orada bu madde metinlerini hemen düzeltin, yeni hâlini bizimle paylaşın. Siz o hazırlık aşamasını yaparken bu mülkî amirler raporunu okuyorduk aslında, araya bu husus girince... Müsaade ederseniz oradan ben devam edeyim, bunu bitireyim ondan sonra bir ara verelim.

7’nci madde: “Çiftçilerin ekonomik sorunları dikkate alınarak...” Bunu okuduk, bu vardı olduğu gibi.

“8) Kaymakamlıklara Kalkınma Bakanlığı Sosyal Destek Programı tarafından aktarılması öngörülen ödeneğin harcama usul ve esasları yaşanan sorunlar dikkate alınarak hızlı cevap verme açısından yeniden düzenlenmelidir.” Zaten biz bu sistemi kaldırıyoruz, sosyal destek olmaktan çıkarıyoruz, biz buna bütçede bir kalem getiriyoruz.

Gökhan Bey’in bahsettiğiyle ilgili bir cümle: “Toplu yaşam alanlarına temiz su sağlama ve atıkların toplanması belediyelere aittir. Ancak, belediyeler ikamet eden ve seçenlere öncelik verdiği için, mevsimlik gezici işçilere hizmet sunumunda güçlükler yaşanmaktadır. Bu nedenle temiz içme-kullanma suyu sağlama ve atıkların kontrolü yasal düzenlemelerle zorunluluk haline getirilmelidir.” diyor madde.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Yani burada 5393 ve 5216’ya atıf yaparsak ya da “Belediye mevzuatı” ya da “Yerel Yönetim mevzuatına” dersek... Tamamen görev olarak...

BAŞKAN – Burada bence iki tip öneri yapalım. Birincisi: Daha önce özel idaredeki yetkilerin valilikler üzerinden aktarılması veya belediyelerle ilgili bir husus. İkisi de olur yani yeter ki ödeneği aktarılın, tarif edilsin. Biz mutlaka şu olsun demiyoruz, o dediğiniz birinci öneriyle bu öneriyi birleştiriyorsunuz “veya” diyorsunuz. Bunu da bizimle paylaşın. Buraya da tabii belediyelere ödenek meselesine gireceksiniz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “Para vereceğiz.” deyince yapar belediyeler.

BAŞKAN – “10) Barınma alanları kalıcı nitelikte olmayıp, mobil şekilde tasarlanmalı ve kaymakamlık tarafından zimmetle teslimi sağlanarak sonrasında tekrar teslim alınması ve korunması sağlanmalıdır.” Bu maddemiz vardı, bunun belki cümlelerini şey yapabilirsiniz.

“Mevsimlik tarım işçilerinin çoğunluğunun yoksul olmaları ve ŞNT gibi yardımlardan...”

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Pardon Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Şimdi düşündüm de, bu işler acaba kalıcı olmalı mı diye de aklımdan geçti yani. Mobil olmasını uygun bulmamızdaki şey nedir, daha uygun bulmamızdaki şey?

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Yer problemini ifade ettiler. Dediler ki: Biz bu sene bir yer buluyoruz, oraya bir zemin atıyoruz. Ertesi yıl orası üretim alanı ya da mezra olacak, hayvan otlaması gerekiyor. Dolayısıyla, zeminlerin dahi mobil, hareketli zemin olup örneğin bir başka yıl başka yere yapılması gerektiğinde olduğu gibi taşınması lazım, o nedenle mobil denildi. Birçok ilde, örneğin Adana bunu çok sık ifade etti, “Benim yerleşim alanım yok. Mobil olursa ben her yıl bir yer kiralayabilirim belki ya da o yıl ekilmeyen bir alanda bunları konuşlandırırım.” şeklinde.

KOMİSYON DANIŞMANI TARKAN ZENGİN – Esnek yazsak Hocam?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 19

BAŞKAN – Yazılmaz, farklı bir şey olur o.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Daha kalıcı, daha çağdaş, daha modern yapılar toplu alanlarda...

BAŞKAN – Bizim önerimizde mobil yok. Bizim buradaki temel mantığımız şuydu, ben tekrar hatırlatmak için söyleyeyim: Arkadaşlar, mobil yok. Bizim, toplulaştırılmış geçici alanlar...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Hazineye ait yerlerin kiralanması...

BAŞKAN – Biz geçen haftaki toplantıda en son şunu söyledik, yanlışa düzeltin, dedik ki: Genelgede hazine arazileri adres olarak gösteriliyor ama Adana gibi bazı yerlerde hazine arazisi olmadığından dolayı biz oraya kiralama hususunu koyalım, genelgeye. Bizim de öncelik olarak alacağımız konu barınmada, geçici yerleşim alanları. Bunu da şöyle tarif ettik, dedik ki: Konteyner kent falan olmasın, çadır kent olmasın, çadırların yerleştirilebileceği bir alan, Ordu’da olduğu gibi, etrafı çevirili, güvenliği alınmış, içerisinde toplum yararı projesinde çalışan, içerisinde alt yapısı olan, temiz içme suyu...

4’üncü maddeyi bir okur musunuz.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Yönetmelik mevzuat sorunlarına çözüm önerileri 4’üncü madde: Mevsimlik tarım işçilerine yönelik barınma, eğitim ve sağlık hizmetlerinin gerekli alt ve üst yapısı hazırlanmış, düzenli ve denetlenebilir ortamda topluca sağlanabilmesi için sevk ve idaresini mülki idare amirlerinin üstlenebileceği toplulaştırılmış yaşam alanları oluşturulmalıdır.

BAŞKAN – Tamam. Orada şunu demişiz: Eğitim, sağlık ve sosyal donatılar kalıcı, yalnız diğer alanlar... Orada şey diyoruz “içme suyu” falan o altyapı dediğimiz...

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Alt ve üst yapı zaten onu...

BAŞKAN – Yalnız, konut alanlarıyla ilgili herhangi bir cümle kurmuyoruz. Onun da sebebi, bütün yaptığımız görüşmelerde mevsimlik tarım işçileri diyor ki: “Kardeşim, bana ne çadır kur ne de konteyner yap. Çünkü, senin kurduğun çadırdan ben kalmam, o yaptığın konteynerler de bana göre değil. Benim kendi yaptırdığım...” Mesela Ordu’da bize ifade ettiler, “İlk yıl biz çadırları kurduk, bütün bu çadırları söktüler, kendi çadırlarını kurdular.” Adana gibi çok kötü şartlarda ziyaret ettiğimiz yerlerde bile çadırın içerisine girdiğinizde iki oda falan böyle... Onun için, biz orada etrafı tel örgüyle... Bir de burada şunu da diyeceksiniz: Buranın sürekli korunmasıyla ilgili şu anda Çalışma Bakanlığının toplum yararına çalışma projesinde istihdam ettikleri var. Hem buraya hem de sağlık araçlarıyla ilgili bir cümle var...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – O var Başkan, o şekli var. “Barınma” başlığında var. Ama işte o barınma meselesinde aynı zamanda mobilizasyonu çağrıştıracak maddeler de var.

BAŞKAN – Yok, mobili kaldırım.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Mobil su deposu...

BAŞKAN – Arkadaşlar, o zaman bir yanlış anlaşılma oldu. Bu okuduğum kaymakamların önerisi. Bu zaten bize uymuyor, biz zaten doğru olanı yazmışız.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Bizim, Yönetmelik Mevzuat Sorunları’nda belirttiğimiz 4’üncü madde.

BAŞKAN - “(11) Mevsimlik tarım işçilerinin çoğunluğunun yoksul olmaları ve ŞNT gibi yardımlardan yararlanmaları nedeniyle, yardımlar ikamet ettikleri illerin vakıfları tarafından kesintisiz devam etmelidir.” Bu var değil mi, bu madde? Bu madde hatırladığım kadarıyla net olarak var. Aynen bu netlikte olsun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hatta, gittiği yerdeki vakıf da yapabilsin.

BAŞKAN – Madde öyle “gittiği yerdeki vakıf” diyor.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Efendim, şöyle, kaymakamlığın ifadesi, örneğin “Benim ilçem 5 bin, 10 bin tarım işçisi geliyor. Bana gelen ödenek 5 bin nüfus için ama Urfa’ya gelen, orada ikamet ettikleri için zaten oranın ödeneği içerisinde, ben vermeyeyim, Urfa devam etsin, Adıyaman vermeye devam etsin diyor.”

BAŞKAN – Ama arkadaşlar...

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Varsa paraları verebilirler ama sıkıntı yani.

MEHMET S.HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır) – Peki, oraya gidip kaydını yaptırmadan bu parayı nasıl alacak?

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Urfa’da zaten.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İkameti orada ya.

MEHMET S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır) – Hayır, ikamet orada da, gittiğine dair belgeyi vermesi gerekmiyor mu?

BAŞKAN – Hayır. Şöyle, şimdi yeni sistemde bu çocuğun e-okul sistemi üzerinden gideceği yer önceden belli olacak, gideceği Millî Eğitime bildirilecek, Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden tespiti yapılacak. Bunun alt yapısı olduktan sonra o dediğiniz çok basit bir işlem. Hatta, şu da ileride olur, hani deniyor ya “Gittiği yerde alamaz.” Şu altyapı toplandıktan sonra tek tuşla alır. Hatırlarsanız bir ara biz... Mesela, hatırlarsanız nüfus cüzdanı için biz mutlaka kayıtlı olduğumuz yere faks çekerdik. Niye böyle oldu? MERNİS’ten sonra oldu. MERNİS olunca, şimdi, gittiğiniz ilçenin nüfus müdürlüğünden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 20

kimlik numaranızla kimliğinizi alıyorsunuz. Onun için, bu altyapıyı kurduktan sonra bu bahsettiğimiz konuların çoğu problem olmaktan çıkar.

“12) Bazı bölgelerde yaşanan sosyal dışlanmanın ortadan kalkması için, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından mevsimlik tarım işçisinin önemi konusunda eğitimler yapılmalı ve işçilere bakış açısı olumlu yönde değiştirilmelidir.” Bu var zaten, daha detaylı bir şekilde var.

“13) Tarımın devamının mevsimlik tarım işçilerine bağlı olması gerçeğinden hareketle, yapılan bu eğitim programının tarımsal üretimin yoğun olduğu il/ilçelerin bütün mahalli mülki amirlerine verilmesi sağlanmalıdır...”

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Bursa’da yaptığımız gibi...

BAŞKAN – Bunu “İçişleri Bakanlığının eğitim modülüne eklenmeli.” demiştik.

“...Bu eğitimin bu şekilde, Üniversitelerin Tarımda İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama ve Araştırma Merkezleri tarafından, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı işbirliği ile yapılması için gerekli maddi destek sağlanmalıdır.” Yani, burada Zeynep Hoca diyor ki...

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Gördüler hâlimi de efendim, 5 bin lirayı nasıl bulduğumu. Diyor ki: “Hocam, bu devletin bir işi. Bunu bakanlık bütçesine koyar ve eğitim yapılır.” diyor.

BAŞKAN – Üniversiteler dedikten sonra olur. Üniversitelerin halk sağlığı bilimleri bu işe girerler. Aslında bütün üniversitemizde bu konuyla ilgilenecek olan bölümlerimiz var ama bu konuyla ilgili mesela Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde hocamıza demişler ki: “Şu konuda araştırma yap.” Halk sağlığı hocası. Bu konuyla ilgili bir araştırma yaptıktan sonra mevsimlik tarım işçileriyle ilgili artık bütün konulara vâkıf olmuş hâle geliyor. Biraz da o bölüme yani bu alana yönlendirmeye alakalı.

“14) Hazırlanan 'Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sağlığını Geliştirme Yönetici Modülü' çoğaltılarak, tarımsal üretimin yoğun olduğu tüm il/ilçe mahalli mülki amirlerinin adına resmî yazıyla gönderilmelidir. Sadece resmî yazıyla gelirse dikkatten kaçıp, ilgili kişiye ulaşamayabilmektedir.”

Bu bahsettiğiniz şeyle ilgili herhâlde.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Öncelik benden istiyorlar efendim... Biz onlara -belki siz o gün gördünüz- çok basit bir rehber hazırlamıştık. Adım adım tarım işçisinin önemi, ne yapacak, ülkenin gelişmişliği için ne olması gerekiyor, hangi hizmeti nasıl yapacak, bunu istiyor.

BAŞKAN – Şimdi, zaten biz bunu İçişleri Bakanlığının normal olarak mülki amirlerin yapacağı eğitim programına dâhil ettikten sonra böyle bir şeye tekrardan gerek yok. Bir de arkadaşlar, raporda şu dikkatimi çekti, tabii, Zeynep Hoca’nın bu konudaki baskın şeyi de ortaya çıkıyor: Mevsimlik tarım işçilerinin hep sağlığıyla ilgili cümleler kurmuşsunuz. Biz yalnız sağlığıyla ilgilenmiyoruz. “Mevsimlik tarım işçilerinin hayat şartlarının iyileştirilmesi” mi dersiniz, başka bir cümle mi kurarsınız, o sağlık cümlesindeki olan bütün modüllere müdahale etmeniz lazım, bütün rapor kısmında. Yani, orada dikkat ediyorum, tabii hep bununla ilgili... Onu kim... Ali Bey, genel bir şey söylüyorum bunu rapordaki o yerlerde... Yeni raporda da var böyle. Yani, bazı yerlerde bir anda okurken kayıyorsunuz, diyorsunuz ki “Yalnız sağlığıyla mı ilgileniyorum?” falan diye. Onu biz geneliyle ilgili oturtalım

“15) Hizmetin sürekliliğini sağlamak için, İçişleri Bakanlığı kaymakam eğitim programına standart bir eğitim modülü olarak dahil edilmesi, ayrıca mahalli mülki amir teftiş rehberlerinde yer alması sağlanarak, denetimleri yapılmalıdır.” Bu cümlelerin aynı var zaten bizimkinde. Tamam.

Bu konularla ilgili değerlendirme yapmak isteyen milletvekillimiz var mı?

MEHMET S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır) – 2’nci maddede bu Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının çiftçi kayıt sisteminde çalıştırdığı işçi sayısı çocuk dâhil yer almalıdır ve onun üzerine ÇKS üzerine bu veri eklenmelidir. Yani, adam sayı vermezse nasıl alacağız? Bu, çocuklarla ilgili bir sıkıntı aslında. Vermeyecektir yani sanki böyle illegal niteliği varmış gibi özellikle onu sorduğunuzda onu saklayacak yani o çocuk konusunu ayrı tutmak lazım orada.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Sadece işçi sayısı çünkü biz biliyoruz ortalama 6 çocuk olduğunu, çarpar, yönetici görür onu.

BAŞKAN – Ama, arkadaşlar, şimdi tabii arkadaşlar katkı verdikçe yeni şeyler çıkıyor. Bu ifadenin de şöyle düzeltilmesi lazım: Bizim burada işverenin bildirdiği sayı diye bir şey olmaz. “Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ilgili kurumlarla koordinasyon hâlinde ürün desenlerine göre dekar başı çalıştırılacak mevsimlik tarım işçisi belirlenir.” denecek, onun üzerine sayı... Diyelim ki ben 50 kişi çalıştırıyorum, diyecek “Bir saniye, sen 22 dönüm pamuk ekmişsin, senin burada çalıştıracağın işçi sayısı 5. Sen çalıştıracağın işçilerin isimlerini ver bakalım bana.” Yani, ne demek istediğim anlaşıldı mı arkadaşlar? Bu cümleleri, bütün raporun genelindeki... Bu cümle yanlış bir cümle.

KOMİSYON UZMANI – Bu bizim ana bölümümüz değil zaten.

BAŞKAN – Tamam, bizdeki nasıl? Bizdekini bir söyley misin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 21

KOMİSYON UZMANI – Ana bölümümüzde zaten onun açıklaması, Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden nasıl yapılacağı var. Burada, yönetsel mevzuatta da 12’nci maddede biz genel geçmiştik, “Onun açıklamasını, aynı açıklamayı buraya da ekleyin.” demiştiniz.

BAŞKAN – Tamam, amaç hasıl oldu.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bu sonuç bildirisini raporumuza konacaksa bu konu...

BAŞKAN – Koymayacağız, hayır, hayır.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Toplantıda da ele alınmıştır. Gerektiği şeylerin “Yararlanılmıştır.” gibi bir ifadeyle geçmesi lazım. Bire bir, “motamot”...

BAŞKAN – Hayır, hayır; ben şu anlamda: Olur ya, burada bizim unuttuğumuz, gözden kaçan yeni bir husus varsa onu bir değerlendirelim diye, yoksa, gördük, hepsini almışız biz.

Bu raporda şuna da... Levent Bey’le birlikte yaptığımız ziyareti de şey yapın. Oradaki sonuç bildirgesinin de değerlendirildiğinden ve istifade edildiğinden de...

METİP uygulama sonuçlarıyla ilgili bir bölüm var ana raporda, oraya İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu raporunu ekleyelim arkadaşlar. Orada aynen bizim raporumuzu daha derli toplu, şu eksikler vardır, şu yere gittik, şu var...Teftiştekiler çok da güzel öneriler, hepsi var da ama bir mülkiye müfettişi tarafından o tespitlerin yapılması önemli. Onu da o bölüme özet olarak...

KOMİSYON UZMANI – Raporun tamamını mı?

BAŞKAN – Özet olarak da olabilir, tümünü de koyabiliriz.

KOMİSYON UZMANI – İlgi tutup eke de koyabiliriz isterseniz, ilgi tutup eke koyabiliriz.

BAŞKAN – İlgi tutup ek yapalım. Yani METİP uygulama sonuçlarıyla ilgili son derece önemli bir rapor o.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Eleştirel şeyler...

BAŞKAN – Tabii, tabii. Yani adam açıkça demiş ki: “Bazı yerlerde hiç kimsenin umurunda olmamış bu iş.”

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Zaten, mesela, temel toplamda yaklaşım diyoruz ya, yani, Başbakanlık genelgesinin işaret ettiği izleme kurullarının toplanamaması, METİP projesinin gerektiği gibi değerlendirilememesi, benzeri şeyler; o genel bir yaklaşımda bu gözlemleri paylaşmak lazım.

KOMİSYON UZMANI – Başkanım, 300 sayfa o rapor.

BAŞKAN – Hayır, 300 sayfa değil, sizin bana çıktı olarak verdiğiniz 20 sayfalık bir rapor var.

KOMİSYON UZMANI – O, sonuç bölümü.

BAŞKAN – Sonuç bölümünü koyun, zaten önemli olan sonuç bölümü, diğerleri teferruat.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Tümü eke konulabilir ama sonuç bölümü...

BAŞKAN – Hayır, sizin bana verdiğiniz 20 sayfalık gayet güzel...

KOMİSYON UZMANI – O sonuç bölümü, onu koyabiliriz. Yoksa çünkü bizim raporumuzdan fazla o rapor, eke konmaz o.

BAŞKAN – Hayır, hayır arkadaşlar, bakın, ben bir şey söylüyorum: Hatırlıyor musunuz, bana mail atmıştınız, size geri dönüş yaptım, “Bu 300 sayfa ya, böyle bir şey olmaz.” dedim, siz onun üzerine sonuç bölümünü gönderdiniz, gayet derli toplu, akli başında bir rapor. Siz onun sonuç bölümünü...

Şu anda bütün maddelerde mutabıkız. Tabii, geri adım ata ata duvara yasladınız bizi yani, bundan sonra başka bir şey yok herhâlde.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Başkanım, şimdi, mutabıkız... Bakın, sosyal güvenlik şeyinde mutabık değiliz aslında. Yani bilmiyorum nasıl gelecek ama...

BAŞKAN – Arkadaşlar, onu hazırlayın bu arada.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Arkadaşlar, özellikle uzman arkadaşlar, şimdi, mevzuattaki ilk üç madde sosyal güvenlikte de bire bir, aynı şekilde önerilmiş, zaten sosyal güvenlik şeyini oradan karşılıyor, hep kurumsal yapı, kurumsal yapı şeklinde. Yani onlarda anlaşacak mıyız bilmiyorum tabii.

BAŞKAN – Milletvekili arkadaşlarımız uygun görürse 19.00’ a kadar ara verelim. Mutabakat sağlamamız gereken hususlarla ilgili, arkadaşlar bir çalışma yapsınlar, bize tekrar sunsunlar.

19.00’ a kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.50

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 22

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.23

BAŞKAN: Mahmut KAÇAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet ERDOĞAN (Adıyaman)

SÖZCÜ: Önder MATLI (Bursa)

KÂTİP: Mehmet S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır)

----- 0 -----

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum.

Arkadaşlar, burayı değiştiriyor musunuz şimdi?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – 2 ve 3'üncü maddeler.

BAŞKAN – Bu maddede bu şekliyle milletvekili arkadaşlarımızın endişelerine yer verecek husus oluyor mu? Yani biz “Bu mevcut olan herkesi sigortalı yapın.” dedik; o zaman başka sıkıntılar olur.

Arkadaşlar, şimdi bakın, şunu ifade ediyorum: Gökhan Bey'in ifade ettiği bir şey var, şu anda biz Türkiye'de bütün tarım sektörünü zorunlu sigortaya direkt olarak sıfırladığımız an işveren açısından yani küçük üretici açısından oluşabilecek olan sıkıntılara meydan vermeyecek bir cümle olması lazım.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Şu an bu sorumluluğu İŞKUR üstlenmiş oluyor, yani bu yapıda bu sorumluluğu onlar adına devlet üstlenmiş oluyor, bir nevi çiftçiler adına devlet üstlenmiş oluyor.

BAŞKAN – Şimdi bu bana verdiğiniz yasa tasarısında, burada murat edilenle buradaki arasındaki fark ne? Burada özel istihdam büroları var, biz buna karşı çıkıyoruz ve diyoruz ki “İŞKUR yapsın bu işi.” öyle mi?

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Evet,

BAŞKAN – Onun dışında bir şey var mı?

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Yok, yani özel istihdam ...

KOMİSYON UZMANI – 3'üncü maddeyi birlikte okursak daha anlaşılır oluyor.

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Yine çiftçiler İŞKUR'dan gelecek işçiyi alacak, İŞKUR'dan almış olacak, İŞKUR'a ücretini yatırarak işçiyi alacak, sonra da bunu destek kapsamında çiftçi geri alacak; kurduğumuz sistem bu.

BAŞKAN – Buyurun Ali Bey.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Başkanım, şimdi ben burada önerilen 3'üncü maddeye bakıyorum da, burada diyor ki “Mevsimlik tarım işçilerinin sigorta primine esas kazançları asgari tutarı üzerinden sigorta primine ilişkin kısımların üreticilere verilen ürün desteğinin artırılması suretiyle devlet prim desteği kapsamına alınması sağlanmalıdır.”

Şimdi, pek çok ürün destek kapsamında değil yani burada bu sorun nasıl çözülecek? Yani burada benim nar bahçem var. Nar bahçeme farzımuhal 1.000 tane ağacım olsa 50 tane işçi giriyor bir anda, üç günde falan bunu topluyorlar veya buduyorlar. Yani ben bunu tarım sigortası işyeri olarak SGK'ya bildirimde bulunduğum anda devletin desteği orada girmeli anlamda yani benim cebimden bununla ilgili bir para çıkmamalı. Yani ay sonunda ben bunların primini yatırırken bu parayı nereden bulacağım bir köylü olarak? Yani burada biz prim desteğini ürün desteğine bağlarsak çok büyük yanlış yapmış oluruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Efendim, Sayın Vekilimizin dediği doğru çünkü bazı ürünlerde ürün desteği sağlanırken bazı ürünlerde yok ve çiftçilerimizin hepsi de mevsimlik tarım işçisi kullandıkları alanlarda sadece ürün desteği sağlanan ürünler yetiştirmiyorlar. Dolayısıyla belki o bölümü çıkarmak mümkün olabilir. Kısımların devlet prim desteği kapsamına alınması, onu geniş bir şeye yayarız yani ürün desteğinin sağlandığı alanlardan...

BAŞKAN – Bu önerinin uygulanabilirliği olur mu? Şimdi, 2,5 milyon insandan bahsediyoruz mevsimlik tarım işçisi. Devlet 2,5 milyon kişinin primini ödeyebilir mi bir de öyle bakmak lazım.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Bu sadece mevsimlik tarım işçilerinin değil, bu bir düzenleme hâline gelirse tarımda çalışan bütün herkes bu kapsama mecburen girecek.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Zaten sonuç itibarıyla bunların uygulanabilirliğinden öte yani bir yol sunmaktır. Yani bunu ne kadar ayrıntılarda düzenlemek o ayrı bir iş yani.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Sayın Başkanım, genel çerçeveyi biz burada çizersek ileride bu iş sorgulandıkça daha bir netleşir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Nasıl bir öneriniz olur?

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Lütfi Bey'in söylediği bir öneri vardı hani faturasını alıp ibraz ederek... O sistemi de hani ÇKS üzerinden, ne kadar işçi kullanabileceğinin suistimal edilmeyeceği üzerinden kurgulanabilir yani - Lütfi Bey anlatmıştı hani sunum yaparken hatırlarsanız- onun üzerinden kurgulanabilir.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Yani şimdi, burada asıl sıkıntılı olan konu, herhangi bir şeyi mesela ÇKS'ye bağlasak veya başka bir şeye bağlarsak çiftçinin, köylünün sigorta primini ödeyecek parası yok. Zaten yani hasadı yapmakla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 23

eline bir nakit girmiyor ki, hasadı yapıyor depoya kaldırıyor. Mesela, pamuğu topluyorsunuz, veriyorsunuz, tüccara veriyorsunuz veya kuruma veriyorsunuz; ne zaman hesap keserseniz o zaman alıyorsunuz veya o dönem satmak istemiyorsunuz en düşük zaman yani herkesin hasat yaptığı dönem. Bir de böyle bir “Sigortayı öde.” dedik mi iş daha da sıkıntıya girecek veya çapa için götürüyorsunuz, üç ay sonra hasat yapılacak. O üç ayı finanse edecek köylü? Burada, sigorta yapıldığı zaman, sistem köylünün cebinden para çıkmayacak şekilde korunmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani “Biz genel çerçeveyi çizelim.” diyorsunuz.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Burada bunun düzenlemesi gerekiyor. Ürün desteğinden daha geniş kapsamda bu prim desteği... Onun için, onun çıkması gerekecek herhâlde şeye göre de.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Çıkması uygun. Böyle daha iyi oldu Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bunun kurallarını devlet belirlsin. Destek verdiği yerlere zaten primini artırır.

Burada şöyle demiştik: “Mevsimlik tarım işçilerinin önemli bir çoğunluğunun yeşil kartlı olmasından dolayı onların primlerinin yeniden değerlendirilmesi...”

İŞ MÜFETTİŞİ MESUT CEMİL İŞLER – Onu aşağıdaki “sosyal güvenlik” bölümüne yansıttık efendim.

BAŞKAN – Nereye?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bu mevzuat düzenlemesi...

BAŞKAN – Tamam, aşağı ineriz.

“Çalışma ve İş Kurumu il müdürlükleri tarafından Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği'nin tam olarak uygulanması sağlanmalı, tarım iş araçlarının belgelendirilmesi sırasında eğitimlerini ve iş araçlarının etkin bir şekilde denetimlerini sağlayıcı tedbirler alınmalıdır.”

Yeni mi bu? Yani şu tabii... Evet, artık iş araçlıları üzerinden... O zaman, iş aracılığı sistemi devam ediyor İŞKUR üzerinden.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY – Var olan mevzuatın uygulanmasını sağlamak için, denetimi sağlamak için.

BAŞKAN – Tamam.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Bu çok uygun oldu Başkanım. Bu, uygulanan bir sistemin daha sistemli hâle getirilmesi oldu.

BAŞKAN – “Toplu yaşam alanlarına temiz içme, kullanma suyu sağlama ve atıkların uzaklaştırılması konusunda yerel yönetimlere görev verici ve kaynak aktarıcı yasal düzenlemeler yapılmalıdır.”

Bu madde, diğer maddeden ayrı yazılamaz. Mülki amirlerle ilgili vermiş olduğumuz görev ve yetkileri yazacaksınız “veya” diyeceksiniz... Şimdi, bununla yukarıdaki birbiriyle çelişmiş oldu. Barınmayla ilgili bizim, direkt olarak mülki amirlere görev tevdi eden ve Büyükşehir Yasası'ndan kaynaklanan durumun düzeltilmesiyle ilgili bir maddemiz var, öyle mi? Orada diyeceğiz ki, şu “veya” diyeceğiz, o konuda idareyi biraz daha şey yapacağız. Artık o tartışılın, hangisi daha iyi olacaksa.

“Genelge hükümlerinin uygulanması konusunda koordinasyonun taşrada en yaygın ve güçlü örgütlenmeye sahip bakanlık olan İçişleri Bakanlığı tarafından sağlanması gereklidir. Başbakanlık genelgesinin 18'inci maddesinde, mevsimlik tarım işçilerine yönelik ihtiyaçların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca projelerle il özel idarelerine ödenek gönderilmesi yoluyla karşılanması öngörülmektedir. Genelgenin 18'inci maddesi, mevsimlik tarım işçilerine sunulacak hizmetlerin, valiliklerce il ve ilçenin ürün deseni ve miktarına göre belirlenecek mevsimlik tarım işçisi sayısının esas alındığı ihtiyaçlar doğrultusunda ‘İçişleri Bakanlığı tarafından ve genel bütçeden karşılanması’ şeklinde değiştirilmesi gereklidir.” Tamam.

Genelge ile il özel idarelerinin uhdesine verilmiş vazifelerin yapılacak değişikliklerle büyükşehir belediyesi olan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına verilmesi veya işte belediyenin görev alanına olan içme suyu ve şu konuların büyükşehir belediyesine verilmesi gibi bir hükümlerle... Aksi takdirde, birbiriyle tezatlaşan şey olmuş olur. Yoksa birbiriyle çelişmiş olur, yukarıda “valilik” diyoruz, aşağıda “büyükşehir” diyoruz. Büyükşehir içme suyu ve kullanma suyuyla ilgili olan veya diye...

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Başkanım, burada “ve/veya” mı demeli? Sanki burada “ve” demeli.

BAŞKAN – Hayır, orada şöyle: Şimdi, biz birincisinde bütün iş ve işlemlerin yetkisini maliyeye veriyoruz. “Veya” diyoruz, içme ve kullanma suyu, belediyenin görev alanındaki olan kısımlarda da büyükşehre de verebilirsin diyoruz yasal düzenlemeyle. Yani, şunu diyebilir: Ben altyapıyı yaparım, okulunu yaparım, bütün üst donanımlarını yaparım ama bunun kanalizasyonunu ve suyunu çekme işi senindir belediye, o manada söylüyorum. Yerin kiralınması mesesini valilik yapmak zorunda. Oranın okulunu valilik yapmak zorunda. ASM'sini valilik yapmak zorunda. Biz yalnız şey kısmını... Mesela, tuvaletlerini, lavabolarını, banyolarını valilik yapmak zorunda ama onun kanalizasyonu ile içme suyu kısmını büyükşehirde orada bir şey verir orada.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 24

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) - O Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları icrai birimler midir?

BAŞKAN – Şu anda icrai.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) - O konuyu tam hatırlamaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Şu an icrai evet, bu yeni Büyükşehir Yasası'yla onlara böyle bir icrai görev yüklendi. Mesela, illerdeki bütün okullar, bütün sağlık ocakları, yani yeni adıyla ASM'ler, bütün yatırımlar şu anda şey üzerinden yapılıyor -bu YİKOB mu diyorlar buna- YİKOB üzerinden. Yani, biz burada, belediyenin şu anda görev alanında tanımlanan altyapı, içme suyu benzer konularda belediyelere atıfta bulunacağız orada. Onu öyle eklemek lazım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY - “ve/veya”, ikisi bir arada olabilir.

BAŞKAN – “Ve/veya”, evet.

Şu olabilir: Yani, yasa koyucusu burada der ki ben nasıl olsa valiliklere vermişken bunun altyapısını da valiliklere veririm veya der ki belediyelere “İçme suyu ve altyapısını yapma yükümlülüğü size aittir, size de ödeneğinizi veriyorum.”

“Mevsimlik tarım işçilerinin ikamet ettiği illerin izleme kurulları tarafından Aile Hekimliği Bilgi Sistemi, Milli Eğitim Müdürlüğü kayıtları ve muhtarlıklar kullanılarak il/ilçede mevsimlik gezici tarım işçilerinin sayısının ve gideceği il/ilçelerin belirlenmesi sağlanarak, mahallî mülki amir tarafından gidilecek il/ilçelere bildirilmesi sağlanmalıdır.” Tamam, bu güzel. O şeyden aldık değil mi, mülki amirlerden? Tamam.

“Göç mevsiminde artan güvenli ulaşım aracı ihtiyacının karşılanması ve mevsimlik tarım işçilerinin kalkış ve varış noktaları ile göç güzergâhlarının belirlenmesi amacıyla il trafik komisyonları ile ilgili meslek odalarının iş birliği ile ulaşım planlaması yapılmalıdır.” Şimdi, bu konuda il trafik komisyonları şehirlerarası yolculukta planlama yapma yetkisine sahip midir? Böyle bir yetkisi yok.

ÇALIŞMA UZMANI ALPER AVŞAR – Onu önerdiler.

BAŞKAN – Şimdi, bunu önerdiler de bizim de şey yapmamız lazım. Buna soru işareti koyun. İl trafik komisyonları, bildiğim kadarıyla il içi trafikte yetkilidir. Burada, biz, daha önce ulaşım ile ilgili yapmış olduğumuz şeyi güçlendireceğiz. Burada, varış noktaları ile göç güzergâhlarının belirlenmesi amacıyla burada Ulaştırma Bakanlığına...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) - Bakanlık düzeyinde bir şey, düzenleme ihtiyacı...

BAŞKAN – Tabii “Bakanlık düzeyinde bir düzenleme” deyin, aynen öyle.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) - Onlar planlasın. Göç zamanları ve göç yoluyla...

BAŞKAN – Ayrıntıya inmeyin. Trafik komisyonları, meslek odaları kısmına girmeyin, genel anlamda orada onu o şekilde... Yukarıda bir madde vardı ulaşım ile ilgili.

Evet, var mı onun dışında?

KOMİSYON UZMANI - “İçişleri Bakanlığıyla beraber...” desek mi acaba Başkanım? Onunla koordineli yapması...

BAŞKAN – Tabii, İçişleri Bakanlığıyla koordineli çünkü valilikler yapacak onu. İşin içerisine Emniyet Genel Müdürlüğü girecek, trafik şube falan, “İçişleri Bakanlığının koordinasyonu...” diyelim ona.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MÜŞAVİRİ ALİ RIZA ÖNAY - “İçişleri Bakanlığının koordinasyonu ulaşım planlaması yapılmalıdır.”

BAŞKAN – “İçişleri Bakanlığı” cümlesini öne alın. “...göç güzergâhlarının belirlenmesi amacıyla İçişleri Bakanlığının koordinasyonunda, Ulaştırma, Haberleşme ve Denizcilik Bakanlığı tarafından ulaşım planlaması yapılmalıdır.” diye, onu araya...

Bu cümleyi yukarıdaki cümleyle eş değer yapın, bu birazcık farklı.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Bu olmamış.

BAŞKAN – Bu olmamış.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) - Bunu komple çıkartmak lazım.

BAŞKAN – Buna artık gerek yok, yukarıda o cümleyi yazdığımız için. “İstismar”ı yukarı alın arkadaşlar, aynı şeyi 2 kez yazmanın anlamı yok. Bunu silin olduğu gibi. “Bu konuda istismarın önlenmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması...” diye.

Maddelerini sonra düzenlersiniz arkadaşlar, içeriği biz halledelim.

Şimdi, tekrardan o en baştaki 2 maddeyi geçelim.

Gökhan Bey, görebilmiş miydiniz siz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Bu maddeyi galiba gördüm.

BAŞKAN –Yoğun tartışma yaşadığımız daha doğrusu müzakere ettiğimiz. “Tartışma” demeyelim, Komisyonun ruhuna aykırı oluyor.

“Mevsimlik tarım işçilerinin iş ve sosyal güvenlik hukuku kapsamına alınmasını sağlayacak şekilde mevzuat düzenlemeleri yapılarak İŞKUR bünyesinde bu göreve yönelik...” Kısacası, özel istihdam büroları yerine direkt “İŞKUR” dedik. Artık Allah günahımızı affetsin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34) Tarım Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt: Araştırma Sayfa: 25

“Mevsimlik tarım işçilerinin sigorta primine esas kazanç asgari tutarı üzerinden sigorta primlerine ilişkin kısımların devlet prim desteği kapsamına alınması sağlanmalıdır. Bu konuda istismarın önlenmesi amacıyla idari tedbirler alınmalı, gerekli denetimler yapılmalıdır.” O zaman, biz, direkt olarak bu işi İŞKUR’a veriyoruz, primlerini devlet ödemiş oluyoruz ama gereken tedbiri de alıp istismara... Artık, bu ürün desteğiyle mi olur... Az önce Ali Bey bir yaklaşımda bulundu haklı olarak, biz orada “ürün desteği” demiştik, “Mesela bazı şeylerde ürün desteği yok, o nasıl olacak?” gibisinden... O zaman “devlet desteği” dedik, artık kimine ürün, kimine başka şekilde...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Ya sigorta kapsamında ya tarım bütçesi kapsamına bununla ilgili özel bir hüküm yerleştirilebilir.

BAŞKAN – Onun dışında başka bir değerlendirme...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Sorun yok görünüyor.

BAŞKAN – İleri boyutta bir şey oldu Levent Bey.

Arkadaşlar tamamdır.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Bu son hâlinin de bir çıktısını alalım, salim kafayla bir daha bakarız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu son kısmı mail olarak atalım. Ana rapordaki tüm hususlar bu sonuç-önerilere göre düzenlenecek, ona bir şey söylememize gerek yok zaten.

Burada yalnız, D3, D4 meselesini de düzeltiyorsunuz. Yani, kaldırmadan ziyade..

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – D3’ü çıkardık efendim “D2, D4” dedik.

BAŞKAN – “D2, D4” dediniz, tamam. Orada yalnız bunlara ayrı bir belge düzenlemesi konusu dursun.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – O duruyor.

BAŞKAN – Şu anda, biz, bu yıl, şu bir ay içerisinde Başbakanlık genelgesini yeni duruma göre düzenleyip bu konuda İçişleri Bakanlığına -yani genelgeyle ayarlanabilecek- yetki verilmesi, ödeneklerin direkt aktarılması, hazine arazilerinin yanına kiralama, bu konularla ilgili özel idarenin olmadığı yerlerde, direkt, az önce “YİKOB” dediğimiz Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlıkları... Bunları dahi biz, bu bir ayda çıkarabilirsek, en azından şu anda... Şanlıurfa’da Levent Bey gördü yani vali yardımcılarını, kaymakamlar falan... Zaten 32 il dediğiniz bunlar. Yani bir duyarlılık oluşmuş, bir şeyler yapmamız lazım, biz de gerekeni söyledik orada, “Böyle bir şey olmaz.” dedik. Yani bu işin üzerindeyiz. En azından biz bu yıl bunların barınma sorununu çözsük, birinci aşamada zaten çalışanların taleplerinin neredeyse yüzde 80’ini karşılamış olacağız yani.

Mesela o Adana’da gördüğünüz manzara, ancak önümüzdeki yıldan itibaren belki yeni yeni talepler gelecek, yani biraz daha...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Yakacak yardımına ilişkin bir hüküm konuldu mu?

ÇALIŞMA UZMANI ALPER AVŞAR – Var.

BAŞKAN – O gelen raporda mı var?

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Evet.

BAŞKAN – Yakacak yardımı noktasında sosyal yardımlaşmaya atf yaptık değil mi orada? Zaten devlet ödüyor yakacak yardımı, o da onlara bir şekilde... Çünkü Ordu halletmiş bunu güzel bir şekilde.

Şu şeyi yaptık mı, bu, hem sağlık araçlarının hem de bu tesislerin kurulmasıyla ilgili toplum yararına çalışmadan?

Ordu’da oranın derli toplu durmasının en önemli sebebi, toplum yararından bir hanımefendi, bir kızımız orada görevlendirilmiş Ordu’da, hem o işi sahiplenmiş hem de oranın...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani o da olabilenin en ilkel hâli.

BAŞKAN – Ama o kadar çok ihtiyaç görmüş ki.

Şimdi, Adana’yı gördüğünüz zaman diyorsunuz ki “En azından bir Ordu şartlarını sağlayalım da...”

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Maalesef öyle.

BAŞKAN – Buyurun Zeynep Hanım.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Ben teşekkür ediyorum.

Biraz önceki düzenlemenin yanı sıra, özellikle toplum yararına çalışma programı kapsamında sağlık araçlarının istihdamı çok önemli. Yönetmelikte değişiklik gerekiyor mu? Şu anda size bildirdiğim 29 kişiyi alamıyorlar, 20 kişiyi almışlar ama, efendim, “Gidemezler, burada fidan dikecekler.” diyor. Ben de diyorum ki “Biz onları Konya için yetiştirdik, oradaki çadır alanlar için yetiştirdik.” Dolayısıyla da o zaman deniliyor bakanlıktan bunu ortaya koyan bir...

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam, sesi kapatalım.

Kapanma Saati: 19.48